

LAReS

Lowlands
Archaeological
Research
Service

Nieuwbouw van een appartementencomplex.
Markt 134-136, Deinze.

Archeologienota

E.N.A. Heirbaut
M.J. Nicasie

Colofon

Titel: Nieuwbouw van een appartementencomplex. Markt 134-136 Deinze.
Archeologienota.

Auteur: Elly N.A. Heirbaut & M.J. Nicasie

Grafische illustraties/GIS: Elly N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LAReS-rapport 7

Opdrachtgever: Top Home Building NV, Dentergem

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Halle-Zoersel

Publicatiedatum: 11 januari 2017

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

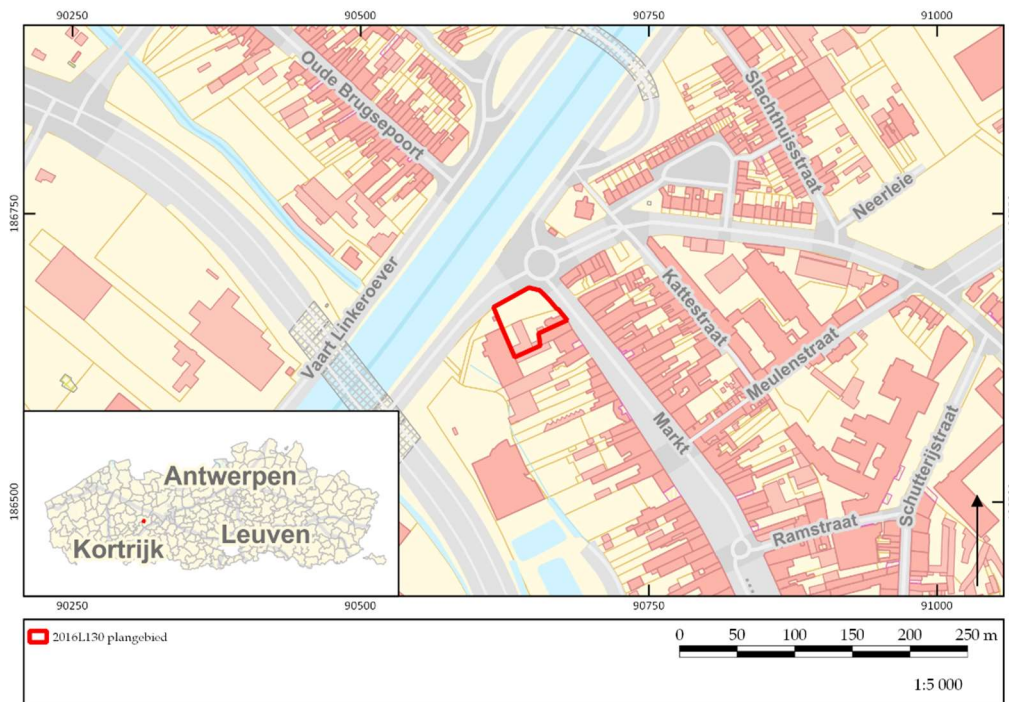
Illustratieverantwoording voorblad: Deinze op prent door Johannes Blaeu in A. Sanderus, *Flandria Illustrata* II, 1641, na P. 437.

Deel I. Resultaten van het vooronderzoek, Markt 134-136, Deinze.

1 INLEIDING	4
1.1 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	6
2 VRAAGSTELLINGEN	7
2.2 RANDVOORWAARDEN	7
3 METHODIEK VAN HET ONDERZOEK	8
3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK	8
3.2 RAPPORTAGE EN AFBEELDINGEN	9
4 BESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE WERKZAAMHEDEN	10
4.1 BESTAANDE TOESTAND	10
4.2 NIEUWE TOESTAND	11
5 ARCHEOLOGISCH BUREAUONDERZOEK	13
5.1 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS	13
5.2 HISTORISCHE (CARTOGRAFISCHE) BRONNEN	13
5.3 LUCHTFOTOGRAFIE	23
5.4 GEO(MORFO)LOGIE EN BODEM	25
5.5 ARCHEOLOGISCHE BRONNEN	29
6 SYNTHESE	33
6.1 SYNTHESE VOOR GESPECIALISEERD PUBLIEK	33
6.1.1 ANALYSE EN CONCLUSIE	33
6.1.2 IMPACT VAN DE GEPLANDE WERKEN	36
6.1.3 AANBEVELING EN KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL	37
6.2 SYNTHESE VOOR NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK	38
LITERATUUR	40
GERAADPLEEGDE WEBSITES	40
GERAADPLEEGDE LITERATUUR	40
LIJST VAN FIGUREN	41

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen op een terrein, bestaande uit drie afzonderlijke kadastrale percelen in de uiterste noordwesthoek van de oude kern van Deinze. Het ligt op de hoek van de Markt en de Stadionlaan/het Kongoplein en is aan drie zijden omgeven door bebouwing; enerzijds, ten noordoosten en zuidwesten, de bebouwing aan weerszijden van de Markt, en anderzijds, ten zuidwesten, door het bedrijfsterrein en kantoor van BOTA aan de Stadionlaan. Het terrein ligt op zeer korte afstand van het afleidingskanaal van de Leie, ook wel het Schipdonkkanaal genoemd.

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied. EH

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van een bekrachtigde archeologienota naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunning. Het onderzoek (projectcode 2016L130) werd uitgevoerd door een erkend archeoloog, conform de Code van Goede Praktijk. Onderhavige archeologienota bestaat uit twee delen: een verslag van de resultaten van het vooronderzoek (deel I) en het daaruit voortvloeiende programma van maatregelen (deel II).

Het onderzoek omvat in de eerste plaats een bureauonderzoek. Hierbij wordt nagegaan welke mogelijke archeologische en cultuurhistorische waarden zich binnen het projectgebied bevinden. Op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek wordt geëvalueerd in hoeverre er voldoende informatie voorhanden is om tot bovengenoemde doelstelling te komen, of dat er bijkomend vooronderzoek in een andere vorm (al dan niet met bodemingreep) noodzakelijk is.

Het verslag van de resultaten van het vooronderzoek omvat naast deze inleiding nog vijf hoofdstukken. In hoofdstuk 2 worden de vraagstellingen die voor dit onderzoek relevant zijn, opgesomd. Deze vraagstellingen zullen in hoofdstuk 6 beantwoord

worden, in zoverre als mogelijk op basis van de resultaten van het vooronderzoek. De gehanteerde werkwijze en onderzoeksstrategie worden in hoofdstuk 3 beschreven. Hier wordt ook de gemaakte selectie inzake bronnen verantwoord (cf. de Code van Goede Praktijk, par. 12.5.2.1). De geplande werkzaamheden worden in hoofdstuk 4 beschreven. Hierbij is van groot belang dat duidelijk wordt in hoeverre de werken impact zullen hebben op het (eventueel aanwezige) bodemarchief. Hoofdstuk 5 vormt de weerslag van de resultaten van het bureauonderzoek (*assessment*), gebaseerd op een exhaustieve studie van het beschikbare kaartmateriaal, de historische en archeologische bronnen. In dit hoofdstuk wordt geëvalueerd wat de archeologische potentie van het plangebied is. In hoofdstuk 6 wordt een synthese gevormd op basis van het *assessment*, waarin de onderzoeksvragen beantwoord worden, en wordt ook geïnformeerd over de eventuele kennisvermeerdering die het plangebied kan opleveren. Verder wordt nagegaan in hoeverre de eventuele archeologische en cultuurhistorische waarden aangetast kunnen/zullen worden door de geplande werkzaamheden. Het eerste deel wordt afgesloten met de bibliografie en bijlagen. Het tweede deel omvat een gemotiveerd advies omtrent het vervolgtraject (programma van maatregelen).

1.1 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Top Home Building N.V.
Ligging	Markt 134-136, 9800 Deinze
Kadastrale gegevens	DEINZE 1 AFD, B, percelen: 0800/00D000, 0804/00F000 en 0801/00C000
Bounding Box	X Y
	90207,802 186913,489
	90207,802 186418,489
	91057,802 186913,489
	91057,802 186418,489
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2016L130
Opdrachtgever	Top Home Building N.V.
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. M. Martens
Uitvoerder	Elly N.A. Heirbaut, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Termijn	26 december 2016 – 11 januari 2017
Geplande ingreep	- sloop van de bestaande bebouwing - nieuwbouw van een appartementencomplex met minimaal 32 zelfstandige eenheden en parkeergelegenheid - aanleg van fietsenberging en tuin
Geldende wetgeving en voorwaarden	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3000m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en is gelegen binnen een archeologische zone.
Randvoorwaarden	Het terrein is aangekocht onder de ontbindende voorwaarde van het niet-verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning in functie van welke dit onderzoek wordt uitgevoerd en wordt deels verhuurd. De bestaande bebouwing is nog niet verwijderd. Vooronderzoek met ingreep in de bodem is bijgevolg niet mogelijk.
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek, uitgesteld traject

2 Vraagstellingen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord tracht te vinden.

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op? Welke onderzoeksstrategie moet toegepast worden in het uitgesteld traject?

2.2 Randvoorwaarden

Zoals blijkt uit de recente luchtfoto (fig. 19) is het terrein deels nog bebouwd. Het perceel 0801/00C000 is onbebouwd doch wordt thans nog verhuurd. Voor realisering van de nieuwbouw zal de bestaande bebouwing worden verwijderd. Zoals blijkt uit het inplantingsplan van de nieuwe toestand (fig. 2) zal de nieuwbouw zich uitstrekken over alle drie de percelen. De verkoop van het terrein zal pas definitief zijn indien de stedenbouwkundige vergunning verkregen wordt. Hierdoor is het niet mogelijk om naast het bureauonderzoek, behoudens een beperkt booronderzoek, verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem (proefputten of proefsleuven) uit te voeren, en dient voor dit dossier een uitgesteld traject ingegaan te worden.

3 Methodiek van het onderzoek

3.1 Onderzoeksmethodiek

Om na te gaan of er archeologische en cultuurhistorische waarden in het plangebied aanwezig zijn en om een antwoord te kunnen geven op de in hoofdstuk 2 geformuleerde vraagstellingen, is een bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn verschillende soorten bronnen geraadpleegd, die in hoofdstuk 5 besproken zullen worden (*assessment*). De meeste bronnen zijn online beschikbaar gesteld door de Vlaamse Overheid.

Om de landschapshistoriek van het projectgebied te onderzoeken zijn de bodemkaart, bodemgebruikskaart, erosiegevoeligheidskaart, tertiair geologische kaart en quartair geologische kaart geraadpleegd. Deze zijn online te raadplegen in de databases van Geopunt Vlaanderen (www.geopunt.be) en in de Databank Ondergrond Vlaanderen (www.dov.vlaanderen.be).

Om een beeld te krijgen van de historische ontwikkeling van het plangebied zijn de beschikbare historische en topografische kaarten geraadpleegd. De georeferencierte historische kaarten, dit zijn de kaart van Fricx (1712), de kaart van de Ferraris (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de kaart van Vandermaelen (1846-1854) en van Popp (1842-1879), kunnen geraadpleegd worden op het online Geoportaal Onroerend Erfgoed (www.geo.onroenderfgoed.be). Op dezelfde website zijn ook verschillende 20^e- en 21^e-eeuwse luchtfoto's te raadplegen. Daarnaast is gebruik gemaakt van ander historisch kaartmateriaal, o.a. uit de Koninklijke Bibliotheek te Brussel, dat is in te zien via de website van Cartesius (www.cartesius.be). Voor de historische bronnen is gebruik gemaakt van de inventaris onroerend erfgoed en van schriftelijke bronnen, waaronder de Jaarboeken van de Kring voor Geschiedenis, Kunst en Erfgoed van Deinze en de Leiestreek. De combinatie van historische bronnen, historische kaarten, topografische kaarten en luchtfoto's zorgt ervoor dat de ontwikkeling van het projectgebied en de ruimere omgeving vanaf de 18^e eeuw tot het heden goed in beeld gebracht kan worden.

Om ook zicht te krijgen op de perioden vóór de 18^e eeuw is onderzocht of er zich in en/of nabij het plangebied archeologische resten in de ondergrond bevinden of reeds zijn onderzocht. Om dit te kunnen bepalen, zijn voornamelijk de online beschikbare gegevens geanalyseerd. Hierbij is in eerste instantie de database van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI; www.cai.onroenderfgoed.be) bevraagd. Hierbij moet opgemerkt worden dat de CAI niet volledig is en geen garantie biedt op de aanwezigheid of afwezigheid van een eventuele archeologische site. Ook is www.inventaris.onroenderfgoed.be geraadpleegd voor het plangebied en de ruimere omgeving.

Naast het onderzoek naar de historische ontwikkeling van het gebied en de reeds gekarteerde archeologische vindplaatsen, dienen ook de geplande werkzaamheden en de (eventueel) hierbij horende verstoringen in kaart gebracht te worden. De beschrijvingen gebeuren op basis van de plannen en schetsen die de opdrachtgever ter beschikking heeft gesteld (hoofdstuk 4). Hiertoe behoren de plannen van de bestaande bebouwing ("bestaande toestand") en de bouwtekeningen van het te realiseren project

("nieuwe toestand").

Op basis van alle beschikbare gegevens is tenslotte een conclusie getrokken omtrent de kans op de aanwezigheid van archeologisch erfgoed met een groot potentieel tot kennisvermeerdering, en de eventuele intactheid van een al dan niet aanwezige archeologische site (hoofdstuk 6). Hieruit vloeit een advies omtrent eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

3.2 Rapportage en afbeeldingen

De indeling in hoofdstukken is reeds eerder beschreven. Wat betreft de afbeeldingen die in deze archeologienota zijn opgenomen, geldt dat zij allen zijn afgebeeld op klein formaat omwille van de opmaak van de tekst. Hierdoor is het mogelijk dat bepaalde details (zoals bijvoorbeeld hoogtematen op de nieuwbouwplannen) minder goed leesbaar zijn. Deze nieuwbouwplannen zijn als bijlagen (pdf) opgenomen: deze bestanden zijn goed raadpleegbaar en kunnen tot op groot formaat uitgezoomd worden, waardoor de details die op de afbeeldingen in de tekst minder zichtbaar zijn, hier wel goed zichtbaar zijn.

De kaarten die gemaakt zijn op basis van de beschikbare bodemkaarten, luchtfoto's en CAI zijn zoveel mogelijk op eenzelfde schaal vervaardigd (zie ook figurenlijst). Omwille van de duidelijkheid (vb. situeren van het plangebied ten opzichte van de omringende omgeving) kan hiervan afgeweken zijn. Historische kaarten zijn op een andere schaal gemaakt om zo ook zicht te geven op een groter gebied, of juist in te zoomen op details.

De in deze archeologienota opgenomen bouwplannen zijn afgebeeld met toezegging van de opdrachtgever.

4 Beschrijving van de geplande werkzaamheden

4.1 Bestaande toestand

Momenteel bestaat het plangebied uit drie afzonderlijke kadastrale percelen, waarvan twee verbonden zijn aan de huisnummers 134 en 136 en een ongenummerd is. Op het huisnummer 134 staat thans nog een 20^e-eeuws woonhuis. Dit huis is langs de straatkant onderkelderd. Hoewel het niet heel goed uit de plannen afgeleid kan worden, lijkt het erop dat ook voor het plaatsen van de funderingen van het achterste gedeelte van het huis de grond volledig geroerd is: tussen de funderingen lopen kriskras verschillende leidingen (rioleringen), die uiteindelijk aan de noordkant van het huis naar buiten lopen en hier aansluiting vinden op een leiding die parallel aan de noordgevel naar de straat loopt. Deze leiding bevindt zich op ca. 1,5 tot 2 m vanaf de noordgevel (het gedeelte langs de straatkant), en op slechts ca. 0,5 m vanaf de noordgevel (het achterste gedeelte van het huis). Op het tracé van deze leiding zijn drie onderzoekspotten (ofwel controleputten) voorzien, die volgens de optekening ca. 1,5 x 1,5 m zijn. De diepte van deze onderzoekspotten is onbekend. Verder is er langs dezelfde gevel ook nog sprake van een septische put; hoe diep deze is, is ook onbekend.

Op het perceel dat is verbonden met huisnummer 136 staat achteraan een groot L-vormig gebouw. Hiervan is geen verdere informatie bekend. Het ongenummerde perceel op de hoek van de Markt en de Stadionlaan (kadastraal 0801/00C000) is onbebouwd en bestaat uit grasland en een enkele boom. Dit laatste perceel is vooralsnog verhuurd en hierop is een groot reclamebord geplaatst.

Figuur 2. Inplantingsplan waarop de bestaande gecombineerd is met de nieuwe situatie.
©ATELIER STEDELIJKE ARCHITECTUUR

4.2 Nieuwe toestand

Alle bestaande bebouwing zal worden gesloopt om plaats te maken voor een appartementengebouw met minimaal 32 zelfstandige eenheden. Het gaat om een L-vormig complex bestaande uit twee vleugels, waarvan een is gericht naar de Markt en een is gericht naar de Stadionlaan. De gevel aan de Marktzijde zal direct aan de straat worden opgetrokken; voor de gevel aan de Stadionlaan zullen voortuinen worden gerealiseerd ten behoeve van de woningen op de onderste bouwlaag. Het gebouw zal bestaan uit zes bouwlagen en een parkeerkelder voor 49 voertuigen.

Parkeerkelder

Het oppervlak van de parkeerruimte is groter dan het grondoppervlak van de appartementengebouwen en strekt zich uit over nagenoeg het hele perceel, met uitzondering van een smalle strook langs de Stadionlaan en een klein oppervlak aan de zuidoostelijke zijde van het plangebied (fig. 3). In totaal gaat het om 1690 m². De toegang tot deze parkeerruimte is alleen verzekerd door middel van een kleine inrit vanaf de Stadionlaan.

De volledige parkeerkelder zal uitgegraven worden tot op een diepte van 3,20 m onder de referentiepas gelijkvloers. Deze ligt op + 10,50 m TAW, waardoor de onderkant van de kelder op + 7,30 m TAW ligt. De bouwput voor deze parkeerkelder zal aan alle zijden wat groter worden uitgegraven van het uiteindelijke grondoppervlak.

In de parkeerkelder worden op vier plaatsen liftkokers voorzien in een trappenhuis. Deze liftkokers zullen dieper worden uitgegraven dan de rest van de kelder (de diepte hiervan staat nog niet vast).

Figuur 3. Aanduiding van de parkeerkelder op het perceel, met daarbij ook aangegeven de inrit vanaf de Stadionlaan en de vier liftkokers die voorzien zijn. ©ATELIER STEDELIJKE ARCHITECTUUR

Koer, terrassen en fietsenberging

De beide vleugels van het appartementsgebouw begrenzen een koer waarin een hof wordt aangelegd en kleinere tuinen met terrassen voor de benedenwoningen zijn voorzien. Daarnaast zal er een fietsenberging worden gerealiseerd.

Qua groenvoorziening op het binnenkoer zal dit geen bijkomende impact op de bodem hebben aangezien de tuinen hier aangelegd worden bovenop de parkeerkelder – hier is de bodem met andere woorden al helemaal verstoord. Anders is het voor het zuidelijke deel van het terrein, waar langs de perceelsgrens nog verschillende bomen aangeplant zullen worden. Op deze plaats is geen bouwput voor de parkeerkelder gegraven en heeft het aanplanten van de bomen bijgevolg directe impact op de bodem en het hierin schuilgaande bodemarchief.

Wat de nutsvoorzieningen betreft, is er nog niets bekend.

5 Archeologisch bureauonderzoek

In dit hoofdstuk wordt verslag uitgebracht van het bureauonderzoek naar de archeologische en historische kennis over het plangebied (*assessment-rapport*). De hierbij gehanteerde methoden, technieken en criteria zijn beschreven in hoofdstuk 3.

5.1 Archeologische voorkennis

Er is nog geen archeologisch onderzoek in welke vorm dan ook uitgevoerd binnen de grenzen van het plangebied. Deze bureaustudie is met andere woorden het eerste onderzoek dat voor deze locatie wordt uitgevoerd. Buiten de grenzen van het plangebied zijn op verschillende locaties al archeologisch onderzoek uitgevoerd. Deze worden beschreven in paragraaf 5.5.

5.2 Historische (cartografische) bronnen

Voor dit gedeelte van het onderzoek zijn de kaarten van Frickx, van de graaf De Ferraris, de Atlas der Buurtwegen, de Poppkaart en van Vandermaelenkaart gebruikt. De topografische kaarten van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw en de recente topografische kaart zijn ook bekeken.¹ Voor het historisch onderzoek is gebruik gemaakt van de gegevens uit de inventaris onroerend erfgoed en van ander bronnenmateriaal, waaronder de Jaarboeken van de Kring voor Geschiedenis, Kunst en Erfgoed van Deinze en de Leiestreek.

Het plangebied ligt aan de Markt, het eigenlijke stadscentrum van Deinze, en als zodanig opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed (ID 106817).² De Markt loopt min of meer van zuid naar noord tussen de Leie en het Schipdonkkanaal, en maakt naar het noorden toe een flauwe knik richting het noordwesten; aan het einde lag voorheen de Brugse poort met daarvoor een brug over het kanaal. Aan de overzijde van eerst de Kaandel en later het Schipdonkkanaal, gegraven in 1848, liep de straat door in de huidige Oude Brugsepoort (Inventaris bouwkundig erfgoed ID 106827).³

Hoewel archeologische vondsten de aanname van bewoning van de streek in oudere tijden ondersteunen, dateert de eerste schriftelijke vermelding van Deinze uit de vroege middeleeuwen, toen Lodewijk de Vrome de bisschop van Doornik de inkomsten van de kerk van Deinze schonk.⁴ De stad ligt op een iets verhoogde rug in het landschap, die de lijn van de huidige Markt volgt, en die eigenlijk geen marktplein is zoals gebruikelijk, maar een vrij brede straat die de stad van zuid naar noord doorkruist; de naam is waarschijnlijk afgeleid van het Germaanse Dunsā, dat als

---

¹ Alle gebruikte kaarten en luchtfoto's kunnen online geraadpleegd worden op <http://www.geopunt.be>. Dit zal niet elke keer herhaald worden bij de desbetreffende kaartbeschrijving.

² <http://www.polsregio.be/poi/dnz025> (geraadpleegd op 28 december 2016); AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Deinze, Inventaris Onroerend*

Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121368> (geraadpleegd op 27 december 2016).

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Oude Brugsepoort, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/106827> (geraadpleegd op 28 december 2016); Cassiman 1954, 141-142.

⁴ Maes 1991a, 7-28.

verhevenheid wordt geduid.⁵ De strategische ligging, bij een goede overgang over de Leie en aan het kruispunt van de wegen naar Gent, Brugge en Oudenaarde, maakte het tot een uitstekende vestigingsplaats. In 880 werd Deinze door de Noormannen op hun weg van Gent naar Kortrijk ingenomen en geplunderd. De eerst bekende heer van Deinze komen we tegen in de tweede helft van de 10e eeuw, en wel in de persoon van Titzikin, de vader van de heilige Poppo. Deze Poppo maakte carrière in de Kerk en deed afstand van zijn wereldlijke rechten op de stad, en toen in 1027 de bisschop van Doornik ook de inkomsten van de kerk te Deinze teruggaf aan de graaf van Vlaanderen kwamen alle rechten in diens handen. Ongeveer een eeuw later raakte Deinze verstrikt in de machtspolitieke twisten tussen het Engelse en het Franse koningshuis, toen de Franse koning Lodewijk VI tegen de zin van de Vlaamse steden de kleinzoon van Willem de Veroveraar, Willem Clito, als opvolger van de kinderloos gestorven Vlaamse graaf Karel de Goede wilde aanstellen. De opstand van de Vlaamse steden die volgde werd vooreerst beëindigd door een overeenkomst, te Deinze gesloten; toen Willem Clito zich niet aan deze overeenkomst hield en de steden opnieuw de wapens opnamen sneuvelde Willem Clito in 1128 bij Aalst.

Rond 1240 kreeg Deinze, dat na een periode als leen aan de graven van Aalst inmiddels weer rechtstreeks aan de graaf van Vlaanderen was gevallen, voor het eerst stadsrechten. In de stadsmuren die vervolgens werden opgetrokken waren drie grote poorten: de Oudenaardse poort, de Gentse poort en de Brugse poort. De laatste lag in de onmiddellijke nabijheid van het plangebied, aan de weg naar Tielt. Archeologisch onderzoek heeft uitgewezen dat de Brugse poort een tamelijk omvangrijke constructie was, verbonden met een stadsmuur; op de kaart van Blaeu uit 1641 is deze muur alleen aan de oostelijke, naar Gent gekeerde zijde van de stad zichtbaar.

De muren werden verder beschermd door het graven van de Kaandel, die tezamen met de Leie een natuurlijke stadsgracht vormde.⁶ Deze is inmiddels grotendeels gedempt, maar nog zichtbaar in het tracé van de Peter Benoitstraat/ Guido Gezellelaan aan de oostzijde, en de Stadionlaan aan de noordwestzijde.

Tussen de 13e en de 15e eeuw ontwikkelde Deinze zich tot een kleine maar bloeiende handelsstad, waar vooral de wol- en vlasverwerking een belangrijke rol speelde. Bij diverse gelegenheden werd de stad verwoest of geplunderd, maar telkens opnieuw opgebouwd. Zo blijkt bijvoorbeeld uit de stadsrekeningen dat de Brugse poort in 1402 werd herbouwd.⁷ De samenvoeging van Deinze en Petergem onder Karel de Stout in 1469 betekende een impuls voor het belang en de macht van de stad. Niettemin zou Deinze in de volgende eeuwen niet sterk groeien, ingesloten binnen haar muren als zij was.⁸

---

⁵ Maes 1991a, 9; een alternatieve verklaring uit het eveneens Germaanse Dhunasa, meander, wordt gegeven op AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Historische stadskern van Deinze, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140018> (geraadpleegd op 24 december 2016).

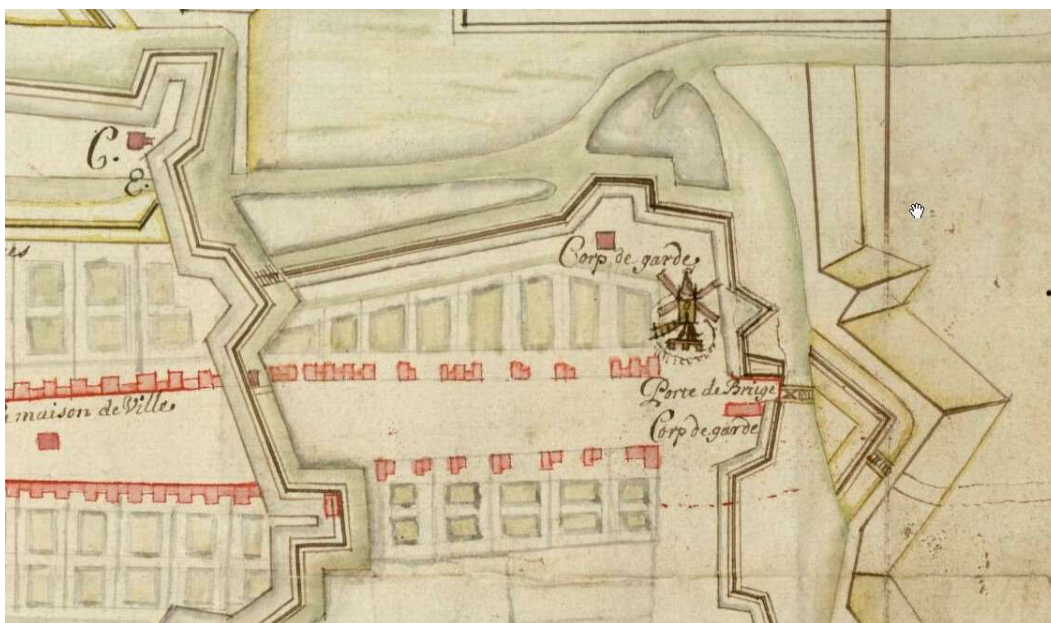
⁶ Maes 1991a, 13.

⁷ Cassiman 1954, 212.

⁸AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Deinze, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121368> (geraadpleegd op 27 december 2016).

Figuur 4. Deinze op prent door Johannes Blaeu in A. Sanderus, *Flandria Illustrata* II, 1641, na P. 437. © UGB, RESERVE G 5840

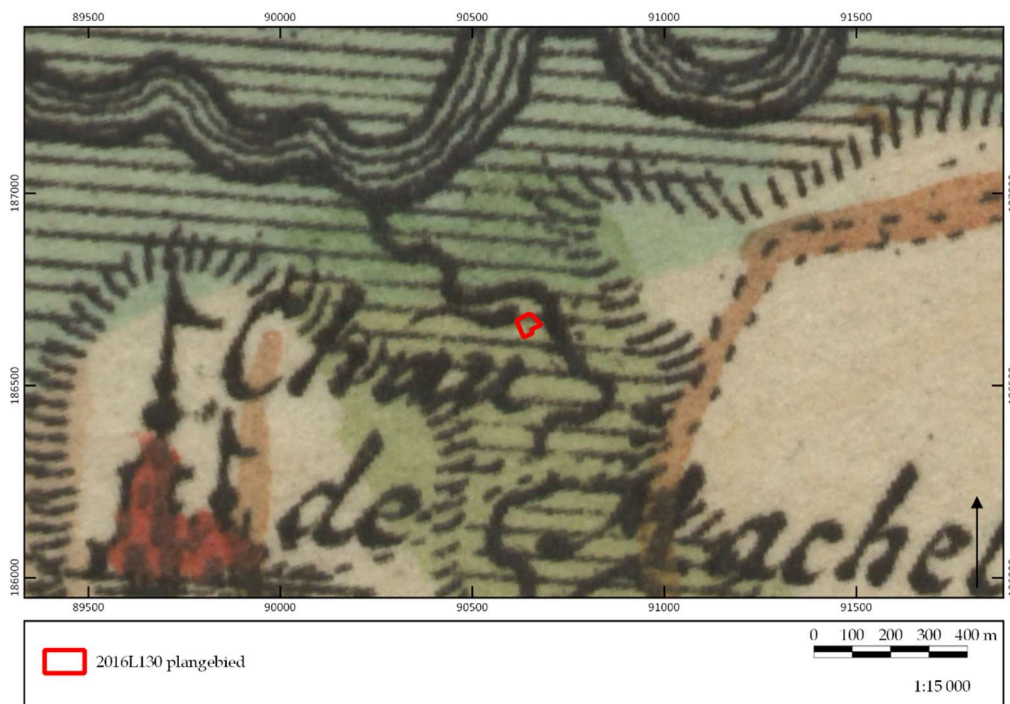
Figuur 5. De omgeving van het plangebied op een detailuitsnede van de kaart van Goubet (1694). © CARTESIUS

Ook in de 16^e en 17^e eeuw werd Deinze regelmatig getroffen door het oorlogsgeweld. In 1684 bezette een leger van 6.000 Franse soldaten de stad, en werden enkele huizen aan de Brugse poort vernield.⁹ Rond deze periode lijkt de stad te zijn voorzien van een Vauban-achtige stadsomwalling met wallen en bastions, zoals is te zien op de kaart

⁹ Cassiman 1954, 226.

die Goubet van Deinze vervaardigde in 1694.¹⁰ Bij archeologisch onderzoek in het centrum van de stad zijn daar ook aanwijzingen voor gevonden.

De oudste kaart die vervolgens beschikbaar is, is de Fricxkaart uit 1744 (fig. 6). Deze kaart is echter niet voldoende betrouwbaar gegeorefereerd; wanneer het plangebied met de juiste coördinaten op deze kaart wordt geplot ligt het tussen Machelen en Deinze, ten zuiden van de Leie. In werkelijkheid ligt het plangebied aan de noordwestelijke rand van de stad, op de figuur aangegeven met een rode cirkel. Zichtbaar is dat Deinze omgeven wordt door een Vauban-achtige stadsomwalling, die het plangebied mogelijk (deels) doorkruist.

Figuur 6. Uitsnede uit de Fricxkaart (1744) met aanduiding van het plangebied.
©GEOPUNT/EH

Op de Ferrariskaart (1771-1778) zijn meer details zichtbaar (fig. 7). Goed is te zien dat de noordwestelijke stadsgracht het plangebied doorsnijdt. Het plangebied ligt weliswaar (deels) binnen de stadsgrachten, maar buiten de bebouwingsgrens van de stadskern, die op enige afstand ten zuidoosten ervan ophoudt. Direct ten zuiden van het plangebied staat een molen ingetekend.

Ongeveer driekwart eeuw later worden de kaarten van de Atlas der Buurtwegen (1841) gemaakt (fig. 8). Deze is gedetailleerder en nauwkeuriger dan de kaart van Ferraris. De oude stadsgracht is goed te zien, direct ten noorden en noordwesten van het plangebied. Het plangebied zelf is inmiddels deels bebouwd. Op het perceel van het huidige huisnummer 136 is een ronde structuur zichtbaar, die mogelijk kan worden geïdentificeerd met de molen die op de kaart van Ferraris staat ingetekend.

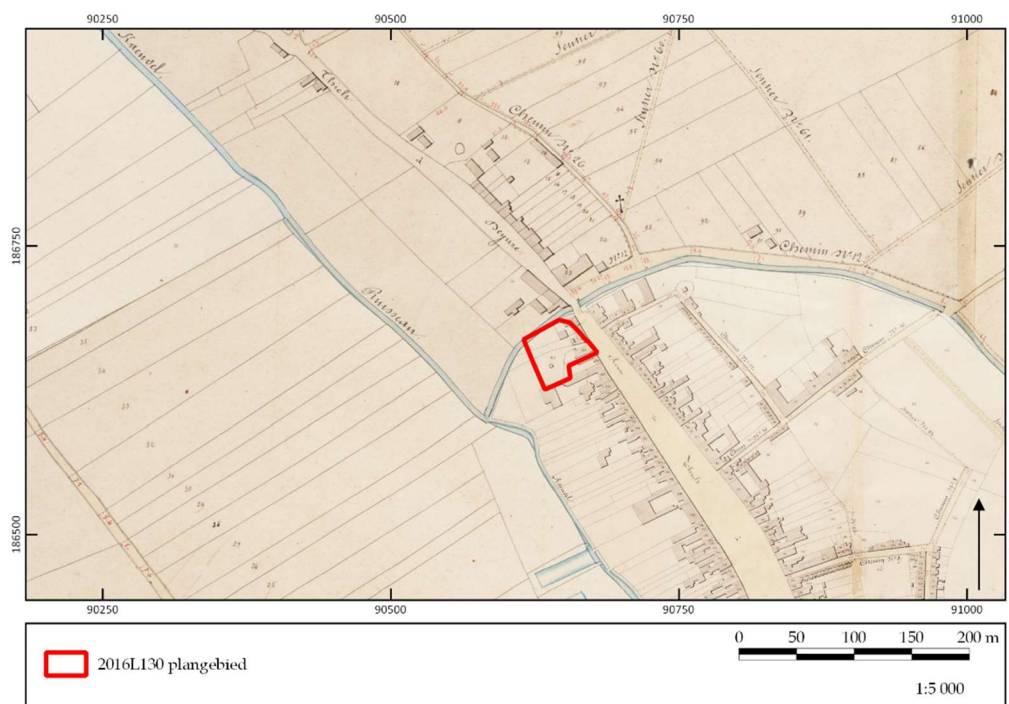
¹⁰ AGR, Cartes et plans N° 440, Plan des fortifications de la ville de Deynze, en 1694 ; levé par Goubet. Haut. 36 cent. 1/2, larg. 46 cent. 1/2, geraadpleegd via www.cartesius.be.

Op de beide andere percelen waaruit het plangebied bestaat zijn langs de straatzijde verschillende gebouwen opgetrokken.

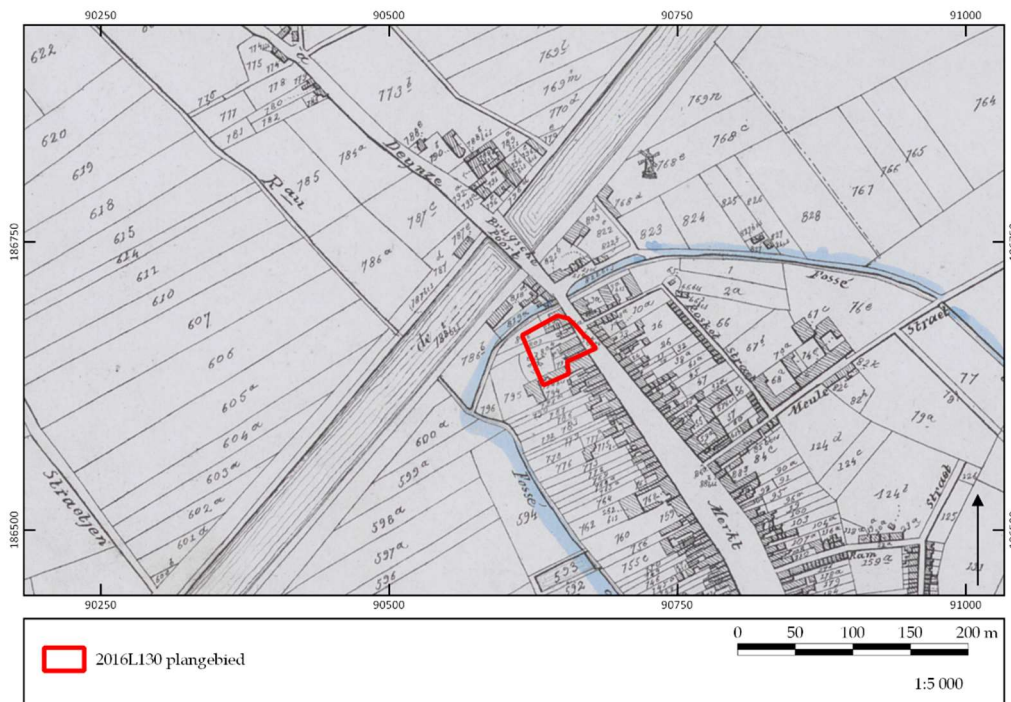
Figuur 7. Uitsnede uit de Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding van het plangebied.
©GEOPUNT/EH

Figuur 8. Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (1841) met aanduiding van het plangebied.
©GEOPUNT/EH

De bovenstaande situatie wordt bevestigd door die op de Poppkaart (1842-1879) (fig.

9). De huidige perceelsgrenzen van het plangebied komen niet overeen met grenzen van percelen die op de Poppkaart zijn aangeduid, maar het is goed te zien dat inderdaad op het perceel van het huidige huisnummer 136 een molen staat en dat de overige percelen langs de straatzijde en deels op het achtererf zijn bebouwd. De lijn van de stadsgracht loopt vlak langs de noordelijk en noordwestelijke zijde van het

Figuur 9. Uitsnede uit de Poppkaart (1842-1879) met aanduiding van het plangebied. ©GEOPUNT/EH

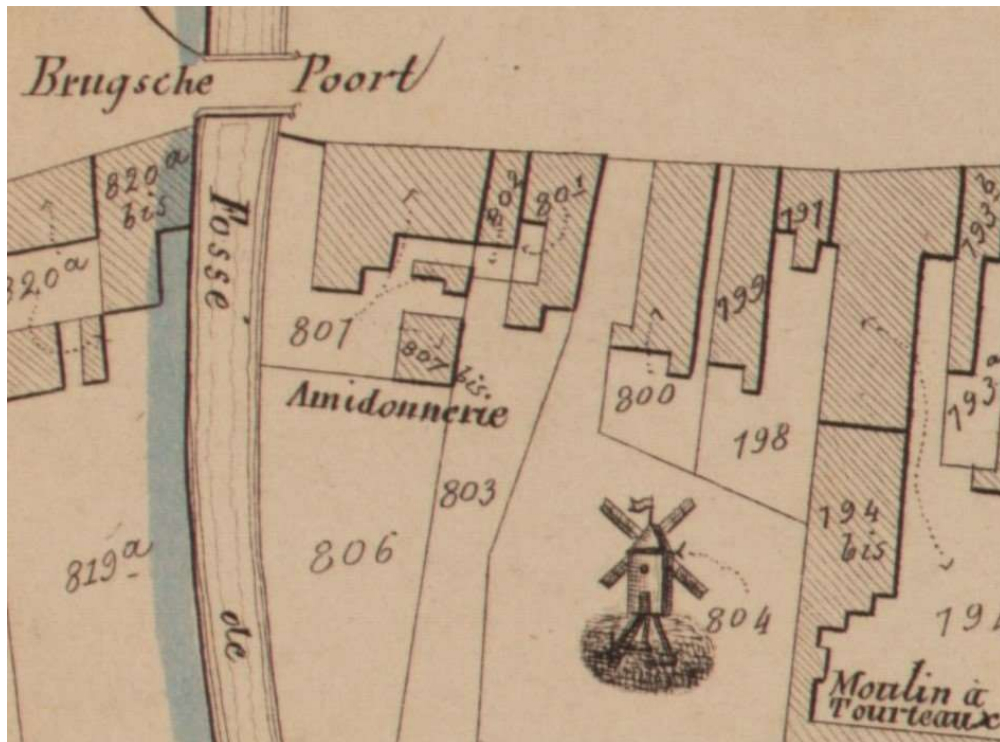
Figuur 10. Uitsnede uit de Vandermaelenkaart (1846-1854) met aanduiding van het plangebied. ©GEOPUNT/EH

plangebied, maar inmiddels is direct ten noordwesten daarvan het afleidingskanaal van de Leie aangelegd.

De Vandermaelenkaart (1846-1854) geeft nagenoeg precies dezelfde situatie weer (fig. 10) als die op de Poppkaart. De molen wordt op deze kaart geïdentificeerd als de Roshanmolen.

Dezelfde Popp vervaardigde in opdracht van de staat een gedetailleerder plan van Deinze (fig. 11).¹¹ Het lijkt erop dat de molen heeft gestaan op de plaats waar nu het gebouw op het achtererf van het plangebied staat. De rooilijn van de Markt liep vroeger taps toe, en loopt nu breed uit. Het is dus mogelijk dat in het plangebied de funderingen van de achtergedeelten van de gebouwen, die in de 19^e eeuw nog aan dit gedeelte van de Markt stonden, nog onder de grond aanwezig zijn.

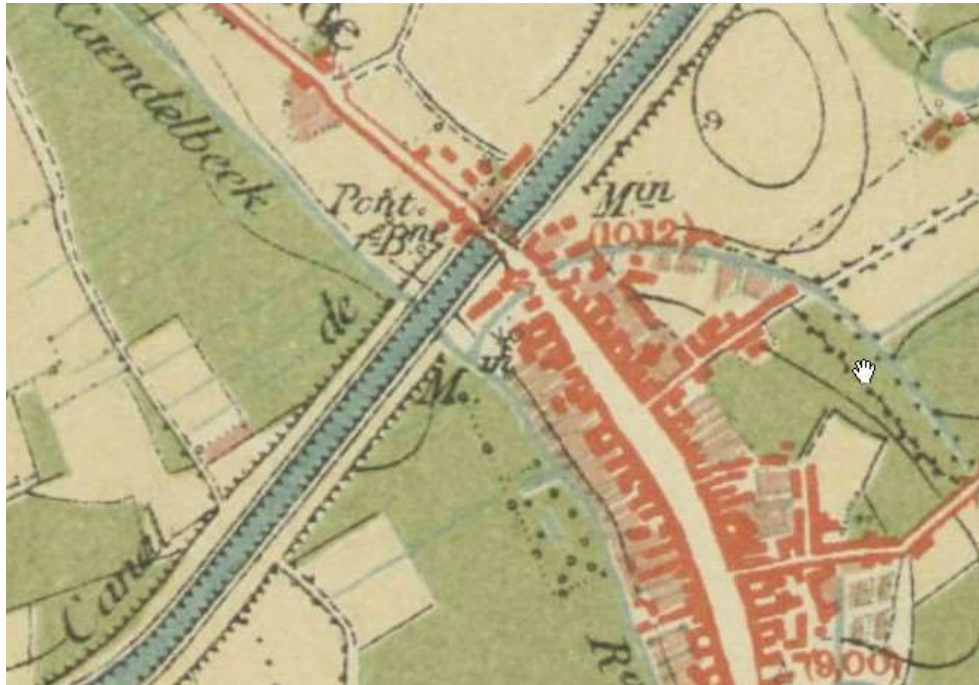
Figuur 11. Detail uit de gedetailleerde Poppkaart van Deinze. ©CARTESIUS

In 1842 begon August van Coppenolle, de eerste stadsonderwijzer, een privéschool voor jongens aan zijn huis. In 1866 woonde hij aan de Markt 136, in een huis met een grote tuin met daarin een groot gebouw, dat wellicht als school werd gebruikt; in 1863 had hij voor zijn school echter een ander gebouw ter beschikking gekregen.¹² Huisnummer 134 behoorde in 1866, net als de huisnummers 130 en 132, toe aan Edouard Vandermeersch, tanneur te Deinze. Bij het huisnummer 134 wordt de

¹¹ Développement de la ville de Deynze / publié avec l'autorisation du gouvernement sous les auspices de Monsieur le Ministre des Finances par P. C. Popp. - 1:1250. - [Bruges : B. Valckenaer & Cie, s.d.]. - 1 plan : lith. ; 54x98 cm. - Contient : Nom actuel: Deinze, geraadpleegd via www.cartesius.be.

¹² Maes 2007, 98.

opmerking vermeld “amidonnerie, 380 m²”.¹³ Op het plan van Popp is ook een amidonnerie, een zetmeel- of stijfselfabriek, aangeduid; het is echter niet geheel duidelijk of dat dezelfde is, omdat het op het plan eerder lijkt dat deze op het achterterrein van nummer 138 ligt.

Figuur 12. Detail uit de topografische kaart uit 1862. ©CARTESIUS

Het huis aan de Markt 136 fungeerde daarna lange tijd als doktershuis. Deze situatie is zichtbaar op de topografische kaart van 1862.¹⁴ Tussen het laatste kwart van de 19^e eeuw en 1940 woonden er achtereenvolgens de dokters Ronsse, Martens en Callant. Tijdens de oorlogshandelingen van mei 1940 werd de woning volledig verwoest.¹⁵

Figuur 13. Zicht op de vaart en het Kongoplein met het monument. ©DELCAMPE.BE

¹³ Heyerick 1996, 2201.

¹⁴ Topografische kaart van België, met Deinze en omgeving, opgemaakt op schaal 1 op 20.000, uitgegeven door het Militair Geografisch Instituut. 1862. RAG, Kaarten en plannen nr 2039, 1 blad. Gedrukte kaart. Afkomstig uit het familiearchief van de Pélichy, nr. 3215. Deze kaart vormt blad. nr. XXI, plaat nr. 8. Afm. blad. 52 x 42 cm. Geraadpleegd via www.cartesius.be.

¹⁵ Maes 1991b, 106-107.

In de beide wereldoorlogen kreeg Deinze het zwaar te verduren, waarbij o.a. de huizen op de Markt getroffen werden. Bij de wederopbouw na de Eerste Wereldoorlog verdween veel van de oudere bebouwing aan de Markt.¹⁶ Bij aanvang van de Tweede Wereldoorlog werd hevig gevochten rond de oversteek van het Schipdonkkanaal aan het Congoplein. De Vaartbrug was opgeblazen, en Duitse troepen probeerden een nieuwe brug over het kanaal te slaan, dat verdedigd werd door de Ardense Jagers. Toen verschillende pogingen waren mislukt dreven de Duitsers een groep burgers als levend schild vanaf de Markt richting het kanaal. Toen zowel de Duitse als de Belgische troepen artilleriesteun aanvroegen ontplofte een granaat boven de samengepakte burgers, doodde er 38 en verwondde tientallen anderen. Ter herinnering aan het drama staat aan de noordzijde van het Kongoplein tegenwoordig het monument van de Treurende Vrouw (fig. 13; inventaris bouwkundig erfgoed, ID 212439).¹⁷

Figuur 14. Zicht op de Vaartbrug. ©DELCAMPE.BE

Sindsdien is dit gedeelte van de Markt sterk van aanzien veranderd. Het Schipdonkkanaal is verbreed in de jaren 1970, waarbij veel bebouwing langs de rand van het kanaal is verdwenen. Het Kongoplein is verbouwd tot een rond punt.

Afsluitend is de topografische kaart nog bekeken (fig. 16). Hierop zijn de perceelsgrenzen, zoals ze ook vandaag de dag zijn, al aangegeven.

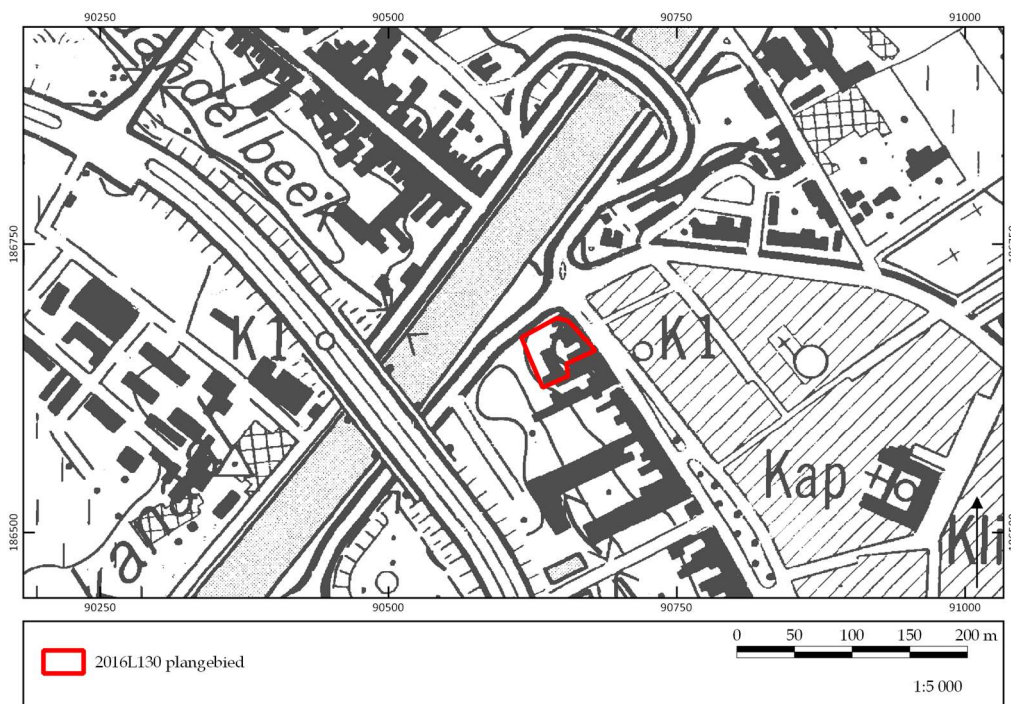
¹⁶ Cassiman 1954, 256; AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Deinze, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121368> (geraadpleegd op 27 december 2016).

¹⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Oorlogsmonument ontworpen door Geo Vindevoel, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/212439> (geraadpleegd op 28 december 2016).

Figuur 15. Foto's van de Markt in 1944 (onder) en in 1996 (boven). Het huis nr. 134 is hier aangegeven met de pijltjes '7'.¹⁸

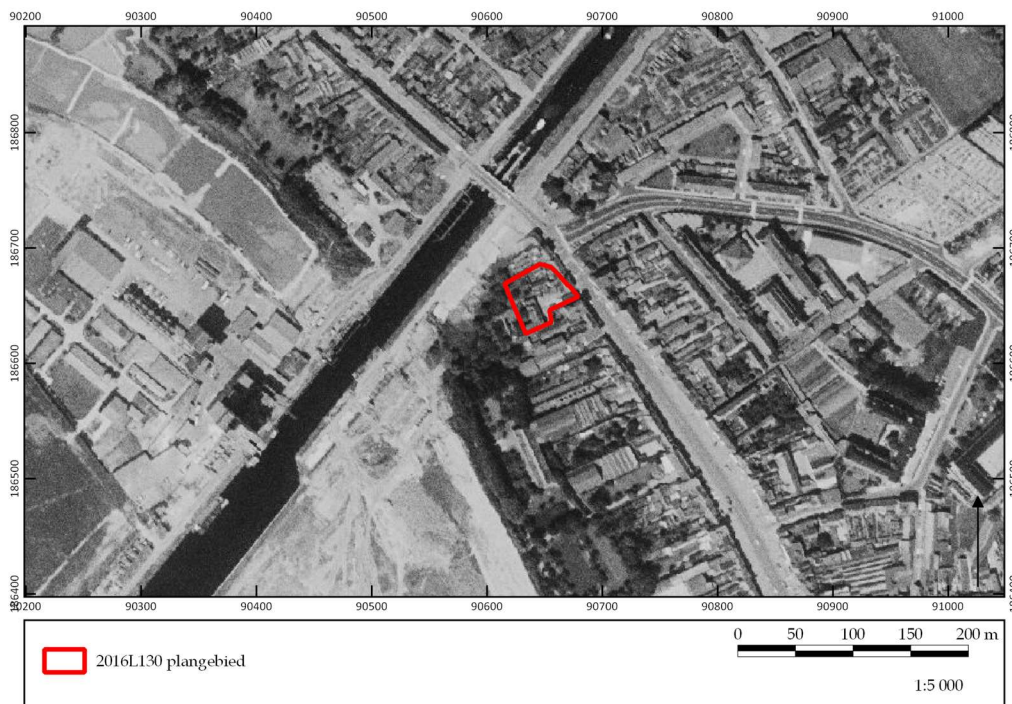

Figuur 16. Uitsnede uit de topografische kaart NGI 1:10.000, met aanduiding van het plangebied. ©GEOPUNT/EH

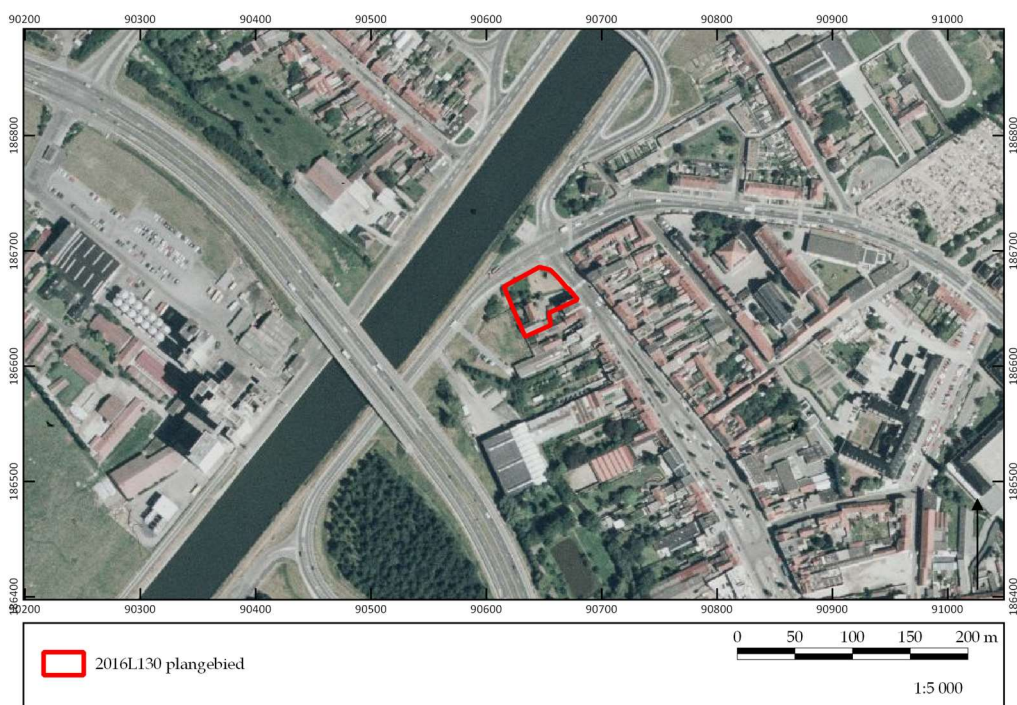
¹⁸ Wouters 1997, 12/2.

5.3 Luchtfotografie

Ter aanvulling van de 18^e- en 19^e-eeuwse historische kaarten en de recente topografische kaart, zijn ook luchtfoto's uit verschillende jaartallen bekeken.

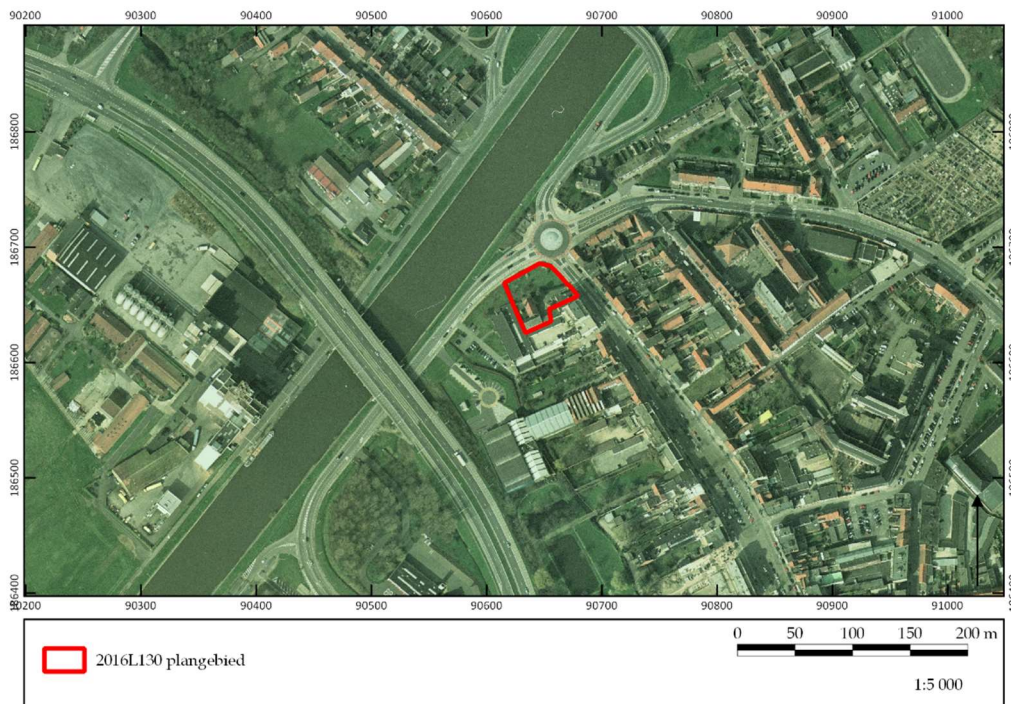

Figuur 17. Uitsnede van de luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het plangebied.
©GEOPUNT/EH

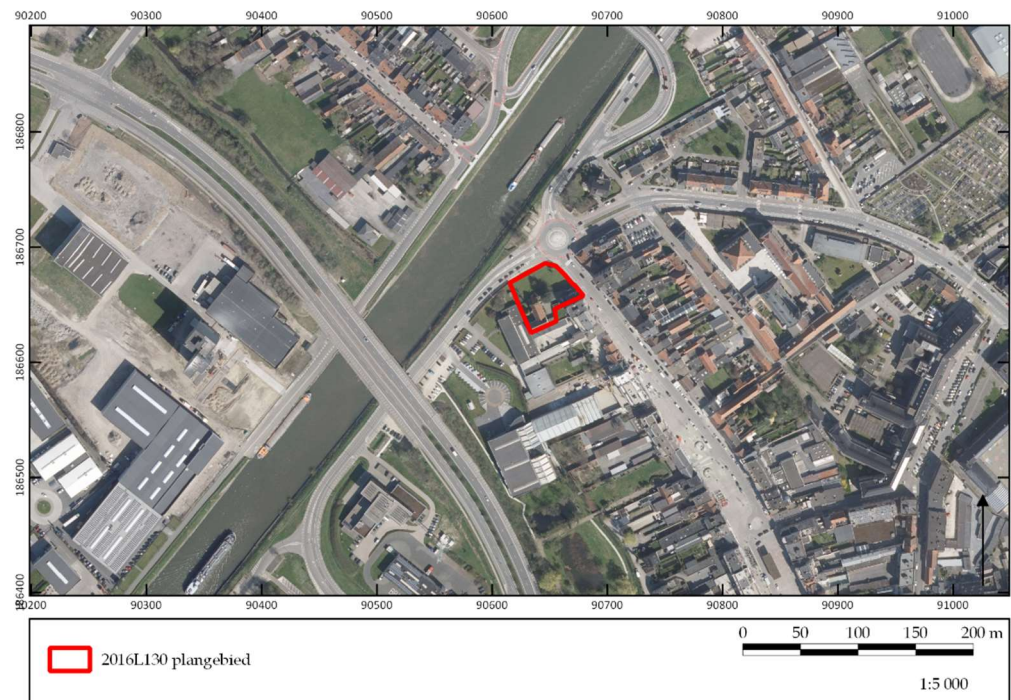

Figuur 18. Uitsnede van de luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het plangebied.
©GEOPUNT/EH

Figuur 19. Uitsnede van de luchtfoto uit 2000-2003 met aanduiding van het plangebied.
©GEOPUNT/EH

Figuur 20. Uitsnede van de luchtfoto uit 2015 met aanduiding van het plangebied.
©GEOPUNT/EH

De luchtfoto uit 1971 (fig. 17) geeft over verschillende aspecten in en rondom het plangebied informatie. Zo is binnen de grenzen van het plangebied bebouwing/verharding zichtbaar, dit op beide percelen. De foto is echter te vaag om goed uit te kunnen maken om wat voor bebouwing/verharding het gaat. Verder is

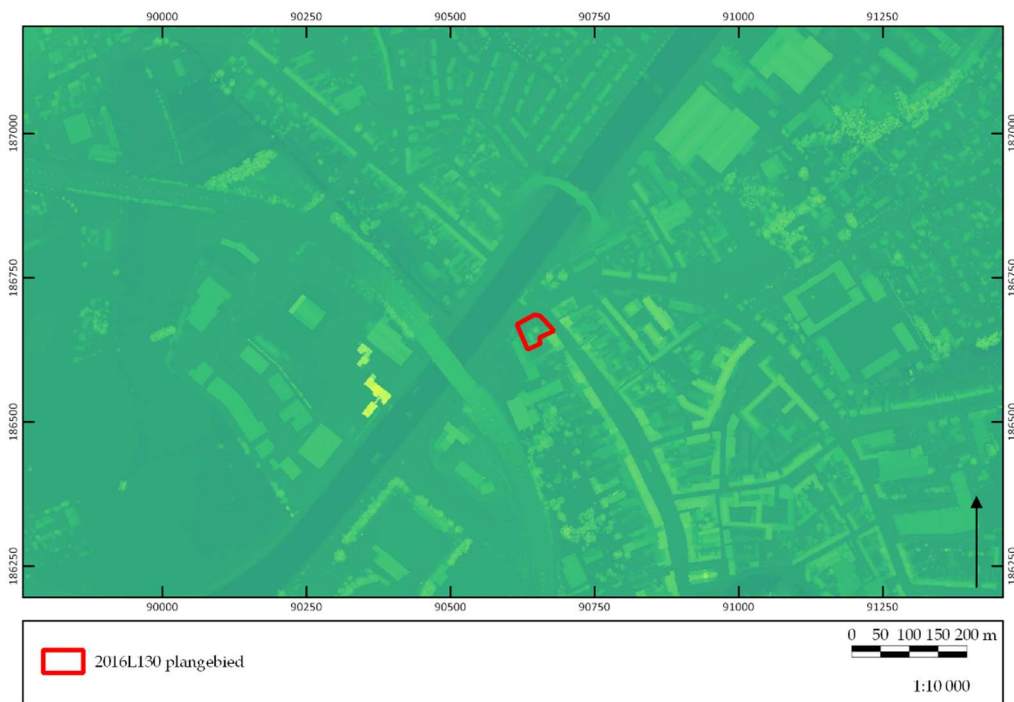

duidelijk zichtbaar dat het gedeelte van het kanaal ter hoogte van het plangebied nog vrij smal is, maar dat in deze periode begonnen is met het verbreden van het kanaal in noordoostelijke richting. Hierdoor is uiteindelijk een stuk van de bodem ter hoogte van de Markt weggegraven, en zeer waarschijnlijk ook mogelijke sporen van de weg die in het verlengde van de Markt lag en die wellicht een middeleeuwse voorganger had. Op de luchtfoto uit 1979-1991 (fig. 18) is te zien dat de verbreding impact heeft gehad op de bodem. De wegen zijn in vergelijking met de foto uit 1971 verlegd en aangepast, zo is de overbrugging vanuit de Markt over het kanaal verdwenen en zijn de wegen omgeleid. Wat betreft de bebouwing in het plangebied is alleen met zekerheid te zeggen dat op huisnummer 134 een woning staat en dat daarachter ook nog bebouwing staat. Op het perceel met huisnummer 136 echter is alleen aan de westkant 'groen' te zien, hier staan bomen. Het oostelijke deel echter is moeilijk te interpreteren: is hier sprake van verharding, of is dit een braakliggend stuk grond dat niet begroeid is? Hierover kan geen uitspraak gedaan worden.

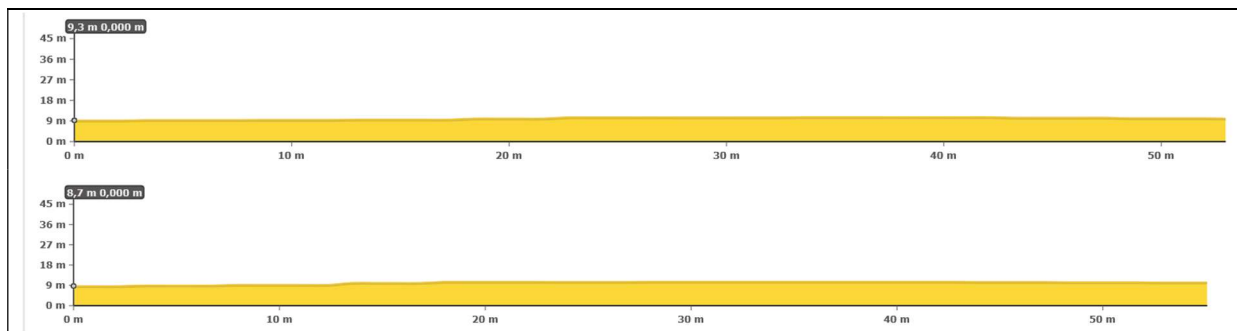
De luchtfoto uit 2000-2003 (fig. 19) is veel duidelijker wat dat betreft. De bebouwing op huisnummer 134 staat er nog steeds in ongewijzigde vorm, en het belendende perceel is nu volledig 'groen', waarschijnlijk gaat het enkel om gras. Ten opzichte van de vorige luchtfoto is duidelijk zichtbaar dat wederom gewerkt is aan de wegenissen, en dat het Kongoplein (rotonde) is aangelegd. De situatie in 2015 is ongewijzigd ten opzichte van een decennium ervoor (fig. 20).

5.4 Geo(morfo)logie en bodem

Het plangebied is vrij vlak, zoals uit figuren 21 en 22 blijkt. In het noordelijke deel ligt het maaiveld op 9,3 m TAW, in het zuidelijke deel op 10,2 m TAW. Van oost naar west loopt het terrein af van 10,4 m TAW naar 8,7 m TAW. Hieruit blijkt dat het terrein afloopt in noordwestelijke richting.

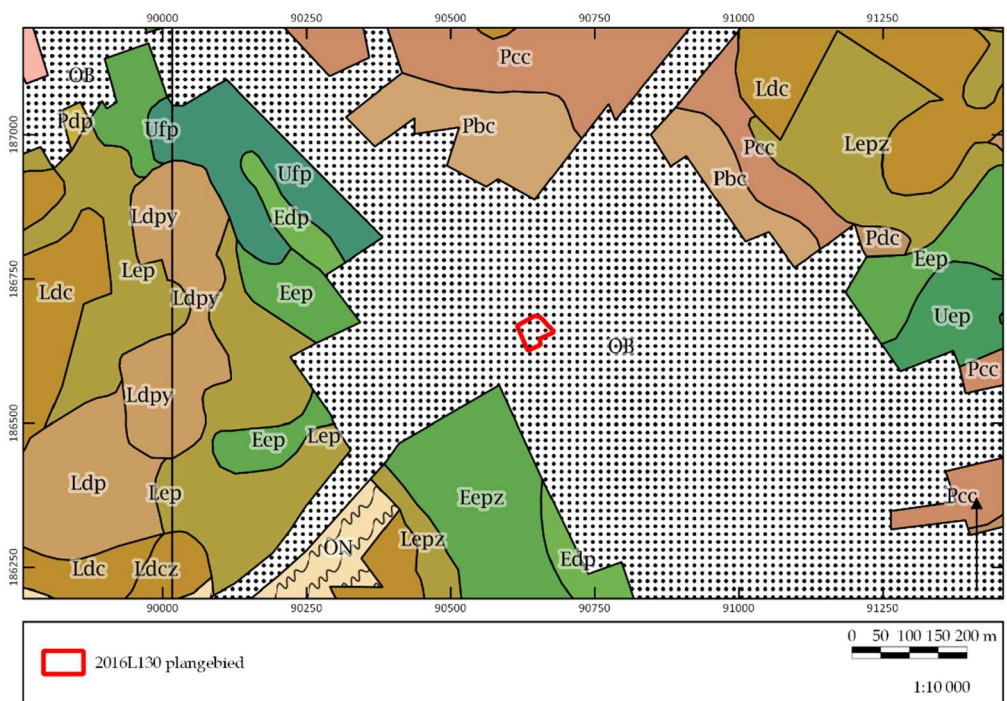
Figuur 21. Hoogteligging van het plangebied op het digitaal hoogtemodel Vlaanderen II.
©GEOPUNT/EH

Figuur 22. Doorsnede door het terrein (N-Z: boven; O-W: onder).

©GEOPUNT/EH

Om de geomorfologie en de bodemopbouw van het plangebied te bestuderen, zijn de bodemkaart van Vlaanderen, de potentiële bodemerosiekaart, de bodemgebruiskaart en de tertiair en quartair geologische kaarten gebruikt.¹⁹

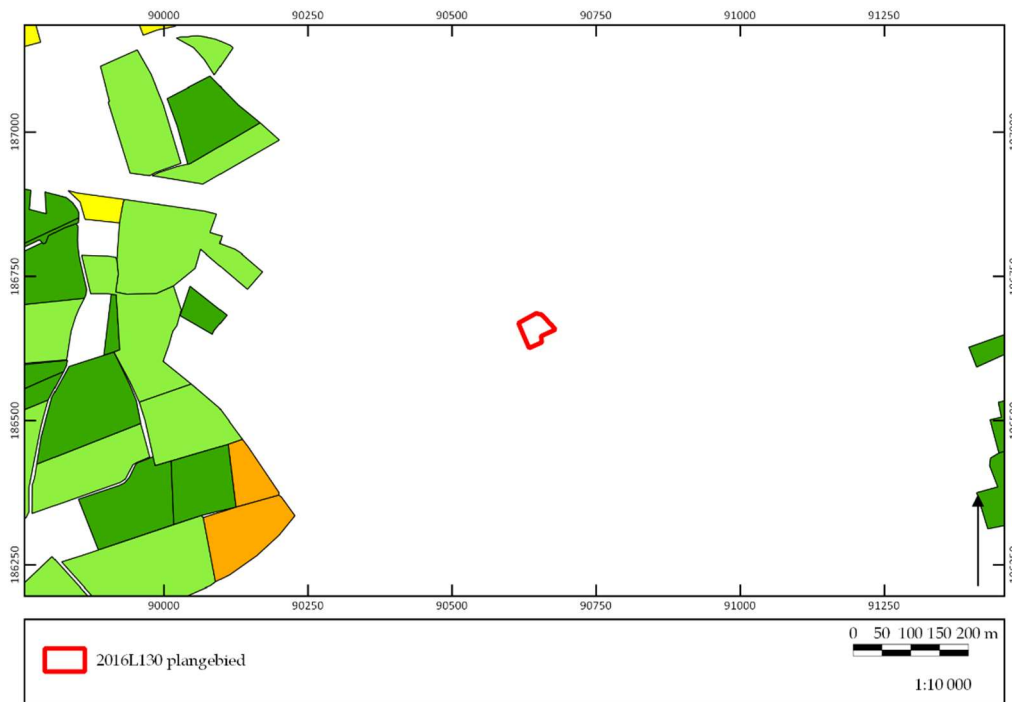
Figuur 23. Uitsnede van de bodemkaart met aanduiding van het plangebied.

©DOV/EH

De bodemkaart van Vlaanderen (fig. 23) wijst uit dat het hele plangebied in een zone ligt die op de bodemkaart gekenmerkt wordt als OB, bebouwde zone. Dit geldt bij uitbreiding voor het hele gebied rondom het plangebied. De bodems die op wat grotere afstand van het plangebied zijn gekarteerd, bestaan enerzijds uit zware klei (U..) en klei (E..) ten oosten, zuiden en westen van het plangebied, en lichte zandleem (P..) ten noorden en noordoosten van het plangebied. De lichte zandleembodems op kortste afstand van het plangebied hebben telkens een drainageklasse b, wat aangeeft dat om droge gronden gaat. De iets verder naar het noorden een noordoosten gelegen lichte zandleembodems zijn iets vochtiger met een drainageklasse c. De kleiïge

¹⁹ Alle bodemkaarten uitgezonderd de bodemgebruiskaart kunnen gevonden worden op www.dov.vlaanderen.be. De bodemgebruiskaart is te raadplegen op www.geopunt.be.

bodems worden gekenmerkt door drainageklassen d, e en f, wat varieert van matig gleyige gronden tot zeer sterk gleyige gronden met reductiehorizont. De profielontwikkeling voor deze kleiige bodems wordt aangegeven met de letter p, wat betekent dat het om bodems gaat zonder profielontwikkeling (alluviale of colluviale bodems); de lichte zandleembodems daarentegen vertonen een sterk gevlekte (of verbrokkelde) textuur B horizont (uitgeleegde bodems).²⁰ Omdat er voor het plangebied zelf en de bodems errond geen informatie voorhanden is, is niet in te schatten of de bodem in het plangebied aansluit bij de kleiige bodems in het zuiden en westen, of eerder bij de zandlemige bodems in het noorden en noordoosten.

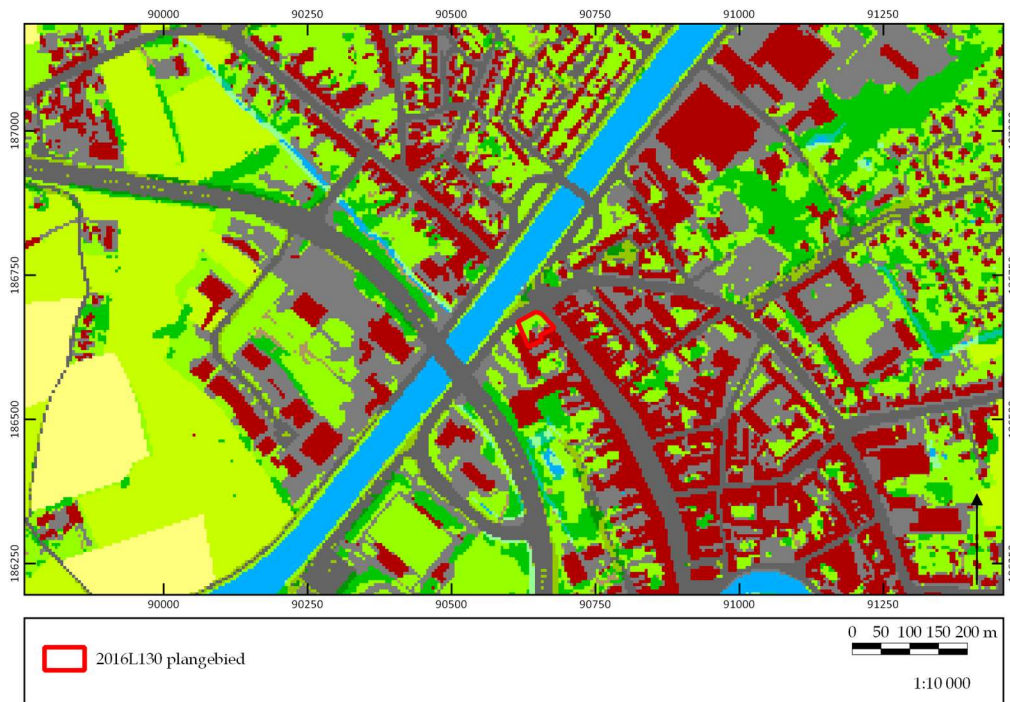
Figuur 24. Uitsnede van de potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het plangebied.
© GEOPUNT/EH

De potentiële bodemerosiekaart per perceel uit 2016 (fig. 24) geeft geen informatie over de potentiële bodemerosie op dit terrein. Ook voor de omliggende terreinen en zelfs tot in een grote cirkel rond het projectgebied is geen informatie voorhanden.

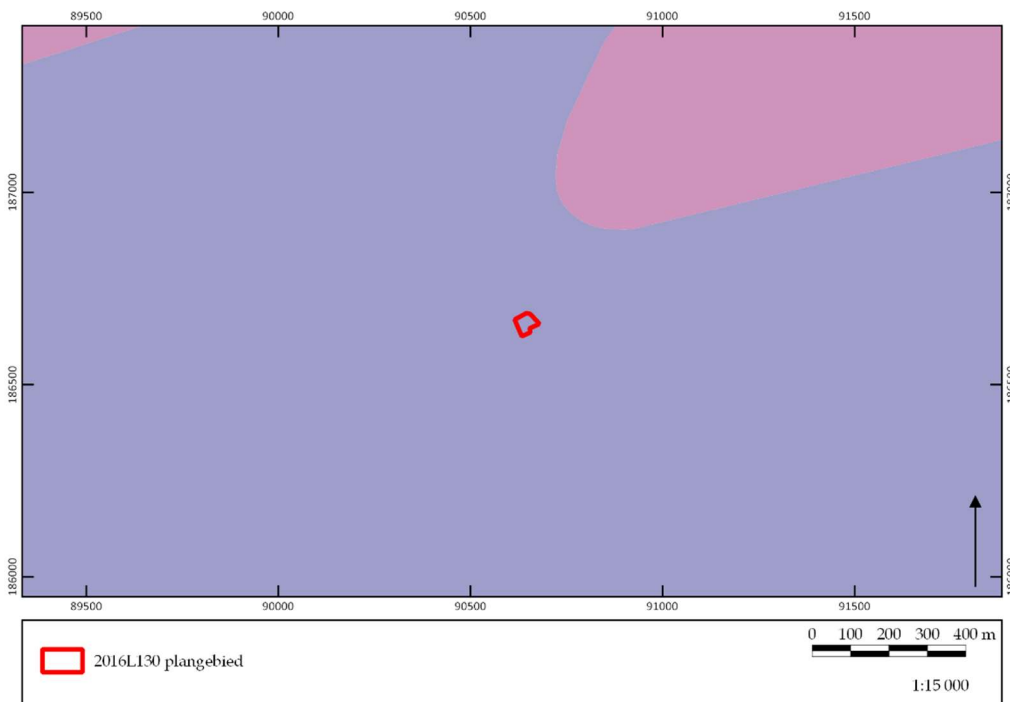
Uit de bodembedekkingskaart uit 2012 (1 m resolutie) (fig. 25) blijkt dat het noordelijke deel van het plangebied is ingenomen door begroeiing, meer bepaald gras. Het zuidelijke gebied wordt in het rood aangegeven, wat betekent dat hier bebouwing staat.

Op de tertiair geologische kaart (fig. 26) ligt het plangebied in een gebied waarin de Formatie van Kortrijk, Lid van Aalbeke is vastgesteld. Deze formatie bestaat uit donkergrijze tot blauwe klei waarin glimmers zitten. Volgens de profielen die op dov.vlaanderen.be beschikbaar worden gesteld, gaat het hier om fluviatiele afzettingen.

²⁰ Van Ranst & Sys 2000.

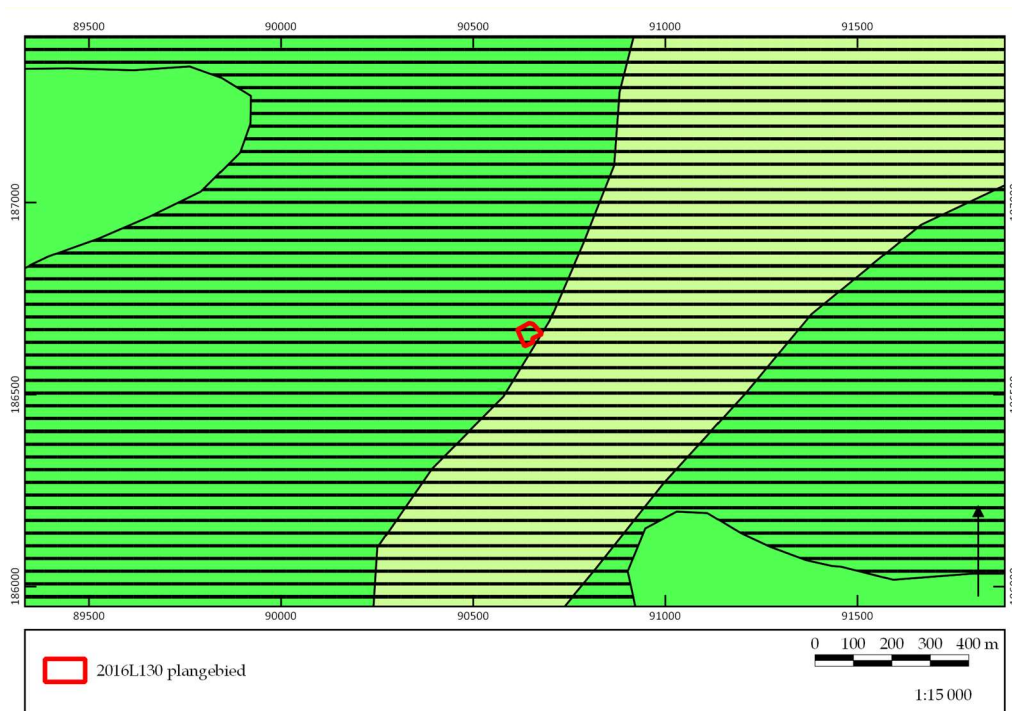
Figuur 25. Uitsnede van de bodembedekkingskaart met aanduiding van het plangebied.
©DOV/EH

Figuur 26. Uitsnede van de tertiär geologische kaart met aanduiding van het plangebied.
©DOV/EH

Op de quartaire geologische kaart (fig. 27) tenslotte wordt aangegeven dat bovenop de pleistocene sequentie holocene en/of tardiglaciale afzettingen zijn aangetroffen. Ook hier gaat het volgens dezelfde website om fluviaïele afzettingen.

Figuur 27. Uitsnede van de quartair geologische kaart met aanduiding van het plangebied.
© DOV/EH

5.5 Archeologische bronnen

De CAI is weliswaar niet compleet, maar in een straal van ca. 300 meter zijn enkele archeologische waarden bekend.²¹ In onderstaande opsomming zijn ook de vastgestelde inventarissen (landschapsatlas, historische tuinen en parken, houtige beplantingen, bouwkundig erfgoed) en wetenschappelijke inventarissen opgenomen, mits zij resultaten hebben opgeleverd.

Het plangebied ligt in een archeologische zone (opgenomen op de lijst van de vastgestelde inventarissen en op de lijst van de wetenschappelijke inventarissen). Het gaat om de historische stadskern van Deinze (ID 11882). De historische stadskern is een immense en complexe archeologische zone die het resultaat is van een eeuwenlange intense bewoning binnen de stadsgrenzen, meestal een omwalling. De stadsplattegrond kent een cumulatief karakter en verschillende fasen, met een oude nederzettingkern die soms teruggaat op een vroeg- of pre-middeleeuwse aanwezigheid. Voor de afbakening van de historische stadskern is gekeken naar het 19^e-eeuwse gereduceerde kadaster.²²

Centraal Archeologische Inventaris:

- CAI ID 159139: in het najaar van 2010 is een kleinschalig archeologisch onderzoek uitgevoerd in de Markt juist vóór het plangebied. Hierbij zijn resten van de stadspoort gelokaliseerd, met name de Brugse Poort die een van de

²¹ Voor alle waarden die in deze tekst zijn opgenomen, geldt dat de CAI is geraadpleegd op 28 december 2016 (<https://cai.onroenderfgoed.be>). Per genoemde waarde zal dit niet meer herhaald worden. Hetzelfde geldt voor de inventaris van het onroerend erfgoed.

²² <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11882>.

versterkte toegangen tot de middeleeuwse omwalde stad Deinze vormde. Van deze poort, die vermoedelijk een quasi vierkant grondplan had en waarschijnlijk twee doorgangen, zijn massieve bakstenen fundamenten teruggevonden die gebaseerd op het formaat van de baksteen in de 15^e eeuw gedateerd kunnen worden. Uit de opgravingsresultaten blijkt dat deze structuur zeer dicht onder het huidige maaiveld is aangetroffen. In de 17^e eeuw is deze poort afgebroken.²³ Verder zijn ook nog bewoningssporen uit de 19^e eeuw aangetroffen, meer bepaald kelders.²⁴

- CAI ID 159137: meer naar het zuiden is in de Markt nog een proefput aangelegd, ter hoogte van huisnummers 108-113 (werkput 6). Hierbij zijn enkele puinpakketten aangetroffen, waarvan een in de 16^e /17^e eeuw wordt gedateerd en het pakket daaronder in de middeleeuwen. Naast enkele grachten en kuilen werd hier ook een kuil met prehistorisch aardewerk gevonden. Deze vondst is de eerste binnen de grenzen van Deinze en wijst erop dat er naast middeleeuwse bewoning ook terdege rekening gehouden dient te worden met een veel oudere bewoningscomponent.²⁵
- CAI ID 159136: nog verder naar het zuiden is in de Markt nog een proefput aangelegd (werkput 5), tussen huisnummers 94 en 98. Ook hier werd een middeleeuws occupatiepakket aangetroffen waarop een puinpakket uit de nieuwe tijd is afgezet. In deze werkput zijn twee grachten aangesneden, een uit de nieuwe tijd (op basis van een vuurmechanisme van een musket uit 1550-1650) en een uit de middeleeuwen (op basis van aardewerk uit de 12^e en 13^e eeuw). Verder zijn nog verschillende kuilen, greppels en andere sporen opgetekend uit de volle middeleeuwen, waaronder een kuil met ijzerslakken.²⁶
- CAI ID 970600: onder dit ID is werkput 4 uit het onderzoek in de Markt opgenomen in de CAI. Deze proefput ligt net ten noorden van de aansluiting met de Ramstraat. Ook hier zijn beide lagen (respectievelijk uit de 16^e/17^e eeuw en uit de middeleeuwen) aangetroffen, hoewel erger verstoord dan in de andere proefputten. Ook hier zijn wederom sporen uit de volle middeleeuwen opgegraven, waaronder kuilen, greppels, paalkuilen en zelfs mogelijke ploegsporen.²⁷

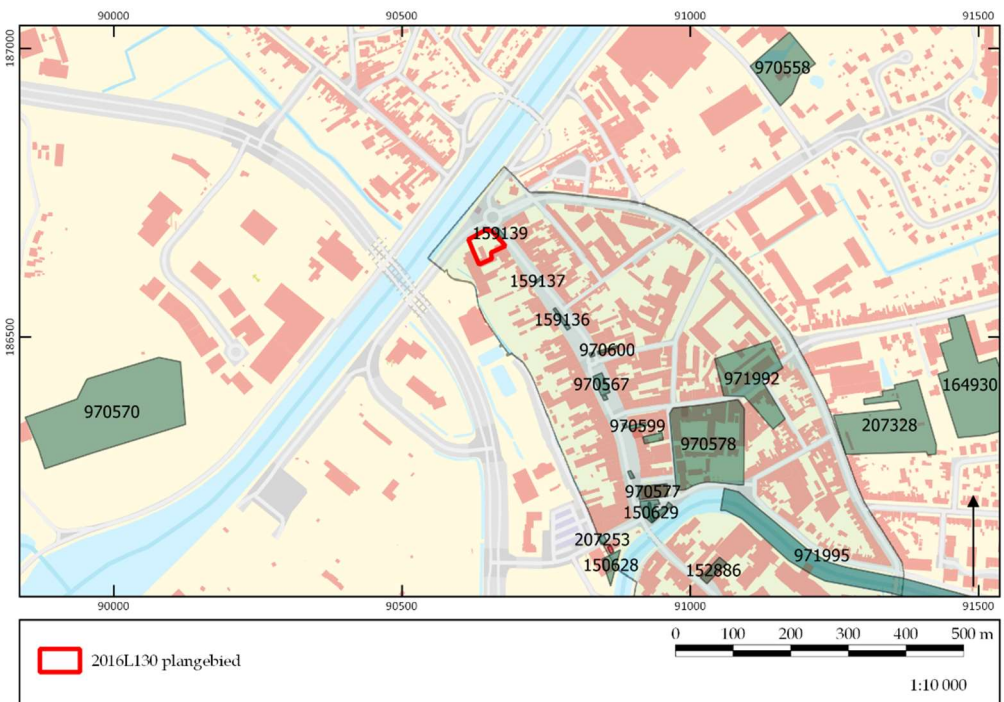
²³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Historische stadskern van Deinze, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140018> (geraadpleegd op 24 december 2016).

²⁴ Vandecatsye & Laisnez 2012, 33-35.

²⁵ Vandecatsye & Laisnez 2012, 32.

²⁶ Vandecatsye & Laisnez 2012, 28-31.

²⁷ Vandecatsye & Laisnez 2012, 27-28.

Figuur 28. Overzicht van de waarden uit de CAI. ©AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED/EH

Overige inventarissen:

Voor de opsomming van deze waarden hebben we ons beperkt tot een straal van max. 300 m rond het plangebied.

Beschermde monumenten

- ID 8048: Oorlogsmonument ontworpen door Geo Vindevogel. Monument opgericht voor de burgerlijke slachtoffers van Deinze, die gevallen zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het oorlogsmonument staat ook op de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed (relicten) en de wetenschappelijke inventaris bouwkundig erfgoed (relicten), en wordt daar niet meer herhaald.

Vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed (gehelen en relicten)

- ID 38007: rij arbeiderswoningen. Deze zijn gelegen ten oosten van het plangebied, aan de Kattestraat. Het gaat om een rij 19e-eeuwse huisjes van twee traveeën en één bouwlaag onder een zadeldak.²⁸

Wetenschappelijke inventaris

- ID 38022: herenhuis aan de Markt 106-108. Dit herenhuis uit de 18e eeuw omvat niet alleen een woongedeelte maar ook opslagplaatsen. Volgens de Inventaris is de status van dit gebouw 'verbouwd of gesloopt'.²⁹
- ID 38020: herenhuis aan de Markt 100. Dit herenhuis stamt uit het vierde kwart van de 19^e eeuw. De status volgens de Inventaris is 'verbouwd of gesloopt'.³⁰

²⁸ Bogaers & Lanclus 1991.

²⁹ Bogaers & Lanclus 1991.

³⁰ Bogaers & Lanclus 1991.

Verder zijn er geen waarden gevonden in:

- Vastgestelde inventaris/wetenschappelijke inventaris, landschapsatlas
- Vastgestelde inventaris/wetenschappelijke inventaris, historische tuinen en parken
- Vastgestelde inventaris/wetenschappelijke inventaris, houtige beplantingen
- Wetenschappelijke inventaris, orgels
- Wetenschappelijke inventaris, wereldoorlog relictten
- Unesco Werelderfgoed
- erfgoedlandschappen

6 Synthese

In dit hoofdstuk wordt vooreerst een synthese gepresenteerd van de resultaten van het *assessment*. Hierbij wordt telkens aangegeven op welke van de onderzoeksvragen, die voorafgaand aan het bureauonderzoek zijn geformuleerd, een antwoord gegeven kan worden. Ook wordt hier aangegeven wat de impact is van de geplande werken en in hoeverre zij kunnen leiden tot verstoring van het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief. Vervolgens wordt een korte synthese gegeven voor een niet-gespecialiseerd publiek.

De volgende onderzoeksvragen zijn voorafgaand aan de bureaustudie geformuleerd:

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op?

6.1 Synthese voor gespecialiseerd publiek

6.1.1 Analyse en conclusie

Om in te kunnen schatten wat het archeologisch en cultuurhistorisch potentieel van het plangebied is, zijn de historische kaarten, de bodem- en geo(morfo)logische kaarten, en luchtfoto's bekeken en zijn verschillende inventarissen (waaronder de CAI) en historische/archeologische bronnen geraadpleegd. Hieruit is gebleken dat in en direct rond het plangebied al verschillende archeologische en cultuurhistorische waarden bekend zijn. Het merendeel hiervan dateert uit de middeleeuwen en jongere perioden, hoewel in het centrum van Deinze ook sporen uit de prehistorie zijn waargenomen (**onderzoeksvraag 2**).³¹

Het plangebied is gelegen aan de rand van de historische kern van Deinze, dat als archeologische zone is gecatalogiseerd. De geschreven geschiedenis van Deinze gaat ver terug, maar er zijn tijdens archeologisch onderzoek in het tracé van de Markt ook sporen aangetroffen die wijzen op prehistorische bewoning. Dit in ogenschouw genomen, kan gesteld worden dat dit gebied een lange bewoningsgeschiedenis kent, gaande van de prehistorie tot het heden.

Net voor het plangebied zijn in het tracé van de Markt de resten onderzocht van de monumentale poort uit de middeleeuwen die hier heeft gestaan, de Brugse poort. Deze resten zijn zeer dicht onder het maaiveld aangetroffen en reikten tot minstens 2,7 m diep. Op basis van het baksteenformaat is deze poort gedateerd in de 15e eeuw. Hij zal wellicht tot in de 18^e eeuw hebben bestaan maar is toen afgebroken. Tijdens hetzelfde onderzoek zijn ook kelders uit de 19^e eeuw aan het licht gekomen.

---

³¹ Er zal hier geen herhaling van het voorgaande hoofdstuk plaatsvinden, het volstaat te verwijzen naar paragraaf 5.5 voor een overzicht van de archeologische en cultuurhistorische waarden in en rondom het plangebied.

Cartografisch onderzoek heeft verder aangetoond dat vanaf deze poort een muur langs de stad was opgetrokken. Deze muur komt op de historische kaarten, zoals o.a. de ets van Blaeu uit 1641, alleen aan één kant van de stad voor, de noordelijke en oostelijke zijde; aan de andere kant van de stad is hij echter niet getekend. Hoe accuraat dit echter is, is nog niet bekend. Onderzoek aan die kant van de stad heeft nog niet plaatsgevonden en op basis van de huidige kennis kan hier niets over gezegd worden. Echter, als deze tegenhanger wel heeft bestaan, loont het de moeite om te proberen te achterhalen waar dit dan geweest is.

Om dit te doen, is een combinatie gemaakt van de huidige kadasterkaart met de detailkaart die Popp van Deinze heeft gemaakt. Hierop heeft hij immers niet alleen de middeleeuwse gracht rond Deinze aangegeven (die op dat moment nog open lag) maar ook nog tal van andere elementen die voor het plangebied van belang kunnen zijn. Aan deze combinatie is ook de opgravingslocatie zoals die bekend is uit de CAI toegevoegd. Het resultaat hiervan is te zien in figuur 29.³² Uit deze combinatiekaart komen enkele zaken naar voren.

Figuur 29. Combinatie van de huidige kadasterkaart met de detailkaart van Popp en de locatie van het archeologisch onderzoek in het tracé van de Markt. ©EH

In de eerste plaats blijkt dat de verdedigende middeleeuwse gracht rond Deinze precies langs de noordelijke grens van het plangebied loopt, en er zelfs een klein stukje in doorloopt. Omdat oude kaarten echter niet altijd heel accuraat zijn, kan hierdoor niet met zekerheid besloten worden of dit inderdaad het geval is. Anderzijds is het wel een indicatie dat het plangebied wel zeer dicht tegen de middeleeuwse begrenzing van Deinze lag.

³² Omwille van het overlappen van verschillende bestanden en oude kaarten is de combinatiekaart plaatselijk wat donkerder uitgevallen. Echter, alle elementen zijn duidelijk zichtbaar.

Een tweede observatie komt voort uit de locatie van de opgravingsput in het tracé van de Markt. In deze opgravingsput is een deel van de Brugse poort onderzocht. Het gaat om massieve bakstenen fundamenteën die tot 2,7 m onder het huidige maaiveld reiken. Een dergelijke toegangspoort moest monumentaal zijn om o.a. een verdedigende functie te kunnen hebben en om uitstraling te hebben ten opzichte van het omringende land. Een dergelijke monumentaliteit vereist ook een zeer massieve fundering. Hetzelfde kan aangenomen worden voor de verdedigende stadsmuur, hoewel hier nog geen data over beschikbaar zijn. Hoe diep deze muur gefundeerd is, en of dit even diep was als de poort, laten we hier verder buiten beschouwing en zal eventueel toekomstig onderzoek verder uitwijzen. Wat wel relevant is, is de locatie van de Brugse poort onder het huidige straatdek net vóór het plangebied. De combinatie van deze gegevens met de ligging van de gracht, die traditiegetrouw buiten de stadsomwalling ligt, maakt dat het waarschijnlijk is dat het tracé van een (eventuele) stadsmuur (de tegenhanger van de noordelijke/oostelijke muur op de historische kaarten) zich in het noordelijke deel van het plangebied bevindt.

Als derde punt kan opgemerkt worden dat de detailkaart van Popp twee gebouwen op deze plaats aangeeft: de amidonnerie en een molen. Deze zijn zoals in paragraaf 5.2 van latere datum dan de stadsverdediging (deze is op dat moment immers al voor een deel verdwenen), maar uit de combinatiekaart blijkt dat de molen op de locatie ligt waar het huidige L-vormige gebouw van het perceel met huisnummer 136 ligt. De amidonnerie lag op het perceel dat nu onbebouwd is.

Tenslotte blijkt uit de detailkaart van Popp uit de helft van de 19^e eeuw dat er zich verschillende huizen langs de straatkant bevonden. In vergelijking met de huidige weg, liep de 19^e-eeuwse weg taps toe, waardoor een deel van de huizen uit de 19^e eeuw nu als het ware onder het huidige wegdek liggen. Dit klopt ook met de waarnemingen die zijn gedaan tijdens de opgraving, waarbij naast de monumentale resten van de middeleeuwse poort ook de resten zijn gevonden van 19^e-eeuwse kelders. Een deel van de 19^e-eeuwse bebouwing ligt echter wel in het plangebied, en het is niet uitgesloten dat hiervan nog ondergrondse resten zijn terug te vinden.³³

Al met al is duidelijk dat Deinze een lange geschiedenis kent en dat het plangebied, aangezien het binnen de grenzen van de middeleeuwse stad ligt en meer bepaald tegen of op het tracé van een mogelijke zuidelijke tegenhanger van de stadsmuur, een groot archeologisch potentieel kent. Hoewel daterend uit een minder ver verleden, zijn ook de resten van de 19e-eeuwse amidonnerie, molen en de enkele huizen tekenend voor het grote archeologische potentieel van het plangebied. Over oudere perioden kunnen op basis van de huidige kennis geen uitspraken gedaan worden. Gezien de aanwezigheid van prehistorische resten in het centrum van Deinze moet men er zich altijd wel bewust van zijn dat (bewonings)sporen uit oudere perioden wel degelijk aanwezig kunnen zijn (**onderzoeksvraag 1**).

De landschapshistoriek van het plangebied wordt hierboven eigenlijk al voor een gedeelte geschetst (**onderzoeksvraag 3**). Pas vanaf de middeleeuwen is er duidelijk

---

³³ Overleg met de dienst Ruimtelijke Ordening van Deinze heeft uitgewezen dat zij over geen dossiers beschikken over de bebouwing op deze kavels. Het is niet ondenkbaar dat er na het slopen van de gebouwen uit de 19^e eeuw hier niets meer gebouwd is, maar dit kan echter niet uitgesloten worden.

zicht op de ontwikkelingen in deze hoek van de stad. De historische kaarten laten duidelijk zien dat dit gebied bewoond is. De middeleeuwse stad wordt voorzien van een verdedigende gracht en muur, en drie toegangspoorten. Het plangebied ligt tegen de Brugse poort aan, en daardoor ook op zeer korte afstand van de gracht (en de mogelijke muur die samenhang met de verdedigingselementen die rondom de stad zijn opgetrokken).

De middeleeuwse bewoning onttrekt zich – ondanks de verschillende kaarten – toch aan ons zicht. Hoe deze er uit heeft gezien, blijft zonder archeologisch onderzoek een vraagteken. Meer is geweten over de 19e-eeuwse bebouwing en gebruik van het terrein. Zo heeft August van Coppenolle, de eerste stadsonderwijzer, hier in 1842 een privéschool opgericht waar hij jongens aan huis onderwees, een groot gebouw in zijn tuin dat gelegen was aan de Markt 136. Op huisnummer 134 woonde Edouard Vandermeersch, een tanneur. De Poppkaart geeft hier ook de locatie aan van een amidonnerie, een zetmeel- of stijfselfabriek. Enkele decennia later fungeerde het huis aan de Markt 136 als doktershuis, dit tot in 1940. Tijdens de oorlog werd in mei 1940 het huis volledig verwoest.

6.1.2 Impact van de geplande werken

Uit hoofdstuk 4 is al gebleken dat de impact van de geplande werken op de bodem zeer groot zijn (**onderzoeksvraag 4**). Voor de realisatie van een ondergrondse parkeerplaats bij de twee appartementsgebouwen die hier gebouwd zullen worden, zal - op uitzondering van een kleine strook aan de noordzijde en een kleine strook aan de zuidzijde - het volledige terrein vergraven worden.

Toch is uit het bureauonderzoek ook gebleken dat het terrein niet ongeschonden is. Ter hoogte van het huis op het nummer 134 kan gesteld worden dat de huidige bebouwing hier de grond al danig heeft verstoord. De voorkant van het huis is onderkelderd. De achterkant is niet als zodanig onderkelderd, maar hier blijken naast de funderingen ook nog verschillende leidingen te lopen, die kriskras door de ruimtes tussen de funderingen zijn opgetekend. Deze leidingen hebben allerlei oriëntaties, maar sluiten uiteindelijk aan op enkele leidingen die het pand verlaten aan de noordkant. Hier takken zij aan op een leiding die parallel met de noordgevel naar de straatkant loopt. De leiding, die op 0,5 tot ca. 2 m van de gevel ligt (afhankelijk van waar men zich bevindt langs deze gevel), doet op drie plaatsen een onderzoekspuit (inspectieput) aan. De diepte van deze onderzoekspuiten is niet bekend, maar zij meten ca. 1,5 x 1,5 m in het vlak. Verder bevindt er zich aan de buitenkant van het pand, ook langs de noordgevel, nog een septische put die, afgaande op de plannen, ca. 1 x 1,5 m meet maar waarvan de diepte ook niet bekend is. Al met al is de grond ter hoogte van het huis maar ook buiten het huis (tot minstens 2 m van de noordgevel) al verstoord voor de eertijdse bouwwerken.

Hoewel een deel van het terrein al verstoord is door het aanleggen van de 19^e- eeuwse en de huidige bebouwing, kan op basis van figuur 29 ook gesteld worden dat een deel van het terrein vooralsnog niet verstoord is door (sub)recente bouwactiviteiten, en dat hier de bodem nog vrijwel ongestoord is. Indien voortgegaan wordt op de in paragraaf 6.1.1 onderbouwde beargumentering voor de ligging van de stadsmuur, de

amidonnerie en de molen, betekent dit dat deze archeologische resten bij het uitgraven van de parkeerplaats grotendeels dan wel volledig verstoord zullen worden.

6.1.3 Aanbeveling en kennisvermeerderingspotentieel

Vanuit bovenstaande beschrijvingen van het archeologisch potentieel van het plangebied enerzijds en de impact van de geplande werken anderzijds, is het duidelijk dat de archeologische waarden die zich mogelijk binnen de grenzen van het plangebied bevinden in gevaar komen door het uitvoeren van de werken.

Tot op heden is nog maar weinig bekend over de stadsmuur en de poorten die vanaf de middeleeuwen Deinze hebben omgeven en verdedigd. Hoewel de afgelopen jaren wel hier en daar kleinschalig onderzoek mogelijk was, is nog steeds niets bekend over het eventuele verloop van de zuidelijke muur (de tegenhanger van de stadsmuur die op de ets van Blaeu te zien is). Door de geplande werken in het plangebied, en de mogelijkheid die dit met zich meebrengt om deze muur in kaart te kunnen brengen, kan hier gesproken worden over een groot kennisvermeerderingspotentieel.

Een andere mogelijkheid zit in het kunnen lokaliseren van de molen en de amidonnerie, waarvan tot op heden ook nog niets bekend is. Deze 19^e-eeuwse structuren zullen bovendien geen alleenstaande gebouwen zijn geweest. Er moet dus rekening gehouden worden met nog andere structuren uit dezelfde periode (al dan niet gelijktijdig met de molen en de amidonnerie), zeker als in gedachten wordt gehouden dat het archeologisch onderzoek in het straattracté ook de resten van 19e-eeuwse kelders heeft aangetoond. Deze kelders horen zeer waarschijnlijk bij de bebouwing die op de detailkaart van Popp is weergegeven, maar er moet ook rekening gehouden worden met allerlei activiteiten op het achtererf van deze woningen die ook hun sporen in de bodem kunnen hebben achtergelaten.

Tenslotte is bekend dat Deinze het strijdtoneel is geweest tijdens de eerste en tweede wereldoorlog. Hoewel hier niet onmiddellijk aanwijzingen voor zijn gevonden, is het niet uitgesloten dat van deze gevechten nog resten terug te vinden zijn in het plangebied.

Omdat door de geplande werken archeologische resten op de schop dreigen te gaan, en omdat een deel van deze resten mogelijk onderdeel uitmaken van een groter geheel waarover tot nog toe weinig bekend is (de middeleeuwse stadsomwalling), is het kennisvermeerderingspotentieel voor dit gebied groot. Er wordt daarom ook geadviseerd om bijkomend vooronderzoek uit te voeren om na te gaan wat de archeologische resten precies inhouden, waar ze zich bevinden, tot welke periode ze behoren en in welke mate zij verstoord zullen worden. Dit vooronderzoek is niet mogelijk in functie van deze archeologienota, dit om twee redenen. Vooreerst is de bestaande bebouwing nog niet gesloopt, waardoor een groot deel van het terrein nog niet toegankelijk is. Ten tweede is het terrein aangekocht onder de ontbindende voorwaarde van het niet-verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning. Dit betekent dat vooronderzoek met ingreep in de bodem juridisch gezien niet mogelijk is alvorens de stedenbouwkundige vergunning is goedgekeurd. Voor dit dossier dient dus een uitgesteld traject ingegaan te worden, waarbij in een later stadium het archeologisch vooronderzoek uitgevoerd moet worden. Dit betekent dat bijkomend archeologisch vooronderzoek als bindende voorwaarde in het programma van

maatregelen wordt opgenomen: Dit vooronderzoek dient uitgevoerd te worden in de vorm van een proefsleuvenonderzoek, aangezien hiermee onmiddellijk de aard, omvang, ligging en datering van de archeologische resten aangetoond kan worden, waardoor een gerichte aanpak voor eventuele vervolgstappen kan opgemaakt worden (**onderzoeksvraag 5**).

6.2 Synthese voor niet-gespecialiseerd publiek

Het plangebied ligt in de kern van de stad Deinze, die als archeologische zone is gecatalogiseerd. Studie van de beschikbare historische kaarten en bronnen, archeologische inventarissen en bronnen, en foto's hebben ertoe geleid te achterhalen dat er zich in het plangebied waarschijnlijk resten uit verschillende perioden in de bodem bevinden. Onderzoek in het tracé van de Markt ter hoogte van het plangebied heeft uitgewezen dat zich hier de 15e-eeuwse stadspoort, de Brugse poort, bevond. Uit historische kaarten blijkt dat aan een zijde hiervan een muur is opgetrokken. Van een andere muur zijn vooralsnog geen aanwijzingen gevonden, maar historische kaarten zijn niet altijd even duidelijk of zelfs juist, waardoor het niet uitgesloten kan worden dat er zich aan de andere kant van de poort, dus in het plangebied, ook een stadsmuur heeft bevonden. Het feit dat aan deze zijde ook een verdedigende gracht was aangelegd, net zoals aan de andere kant, zou kunnen impliceren dat de zuidzijde van de stad ook over een muur beschikte. Er is vooralsnog maar weinig bekend over de stadsomwallingen van Deinze, maar van de Brugse poort is bekend dat het een monumentale poort was die op een zeer massieve fundering rustte (tot 2,7 m onder het huidige maaiveld). Dit zou kunnen betekenen dat de stadsmuur, die eenzelfde verdedigende functie had, ook een vergelijkbare massieve fundering had. Deze fundering zou zich dan nog in goede staat in de bodem kunnen bevinden.

Kaarten uit de 19^e eeuw tonen aan dat er in het plangebied een molen, een amidonnerie en enkele huizen stonden. De molen stond daar waar nu het L-vormige gebouw staat, maar het is onbekend of bij de bouw hiervan ook alle resten van de molen zijn uitgevaagd. Over de amidonnerie is ook niets bekend. De locatie hiervan bevindt zich nu op het braakliggend terrein en het is onbekend of er zich hiervan nog resten in de bodem bevinden. Tenslotte zijn langs de straatkant verschillende huizen opgetekend, waarvan tijdens het onderzoek in het tracé van de Markt ook daadwerkelijk kelders zijn aangetroffen. Het is dus realistisch dat er zich nog meer resten van deze woningen in het plangebied bevinden.

Voor perioden ouder dan de middeleeuwen (prehistorie, Romeinse tijd) zijn vooralsnog geen aanwijzingen gevonden in het plangebied, maar dit sluit ze zeker niet uit. Zo zijn immers in het centrum van Deinze ook enkele sporen uit de prehistorie aangetroffen, waaruit blijkt dat Deinze ook toen al een gunstige locatie was om zich te vestigen.

Al met al heeft Deinze een rijke geschiedenis en ook het plangebied, gelegen op het einde van de stad, tegen de Brugse poort, lijkt hiervan niet verstoken te zijn. Daarom wordt geadviseerd om bijkomend vooronderzoek, in de vorm van proefsleuven, uit te voeren zodat vastgesteld kan worden of er zich nog resten in de bodem bevinden, waar deze uit bestaan en hoe ze dateren, en of ze door de geplande werken verstoord zullen worden. Aangezien dit vooronderzoek met ingreep in de bodem niet

uitgevoerd kan worden in functie van deze archeologienota, wordt voor dit dossier een uitgesteld traject ingegaan en zal in het programma van maatregelen dit vooronderzoek met ingreep in de bodem als bindende voorwaarde worden opgenomen.

Literatuur

Geraadpleegde websites

<https://www.dov.vlaanderen.be/>
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>
<https://cai.onroerenderfgoed.be>
<http://www.geopunt.be/>

Geraadpleegde literatuur

Bogaert, C. & K. Lanclus, 1991: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur. Provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Gent, Kantons Deinze – Nazareth*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 12N3, Brussel – Turnhout.

Cassiman, A., 1954: “Geschiedenis der stad Deinze”, *Bijdragen tot de geschiedenis der stad Deinze en van het Land van de Leie en de Schelde XX & XXI*, 1-306, aldaar 27, 141-142.

Heyerick, A., 1996: “Huizen en bewoners van de markt”, *KOK Kontaktblad* 16.5 (1996), 2198-2202, aldaar 2201.

Maes, H., 1991a: “Leidraad doorheen de geschiedenis van Deinze”, *Bijdragen tot de geschiedenis der stad Deinze en van het land aan Leie en Schelde LVIII*, 7-28.

Maes, H., 1991b: “Dr. Adriaan Martens, (1885-1968), *Bijdragen tot de geschiedenis der stad Deinze en van het land aan Leie en Schelde LVIII* (1991), 55-118, aldaar 106-107.

Maes, H., 2007: “Onderwijs te Deinze, 1830-1860”, *Bijdragen tot de geschiedenis van Deinze en de Leiestreek LXXIV* (2007), 63-132, aldaar 91, 98.

Vandecatsye, S. & K. Laisnez, 2012: Prospectie met ingreep in de bodem Deinze – Markt Fase II, in: Vanhee, D., *Jaarverslag 2011 Kale-Leie Archeologische Dienst*, Aalter, 25-35.

Van Ranst, E. & C. Sys 2000, *Eenvoudige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20.000)*, Gent.

Wouters, V, 1997: De Markt te Deinze vroeger en nu. Bijlage bij het artikel Uithangborden en Opschriften op de Markt te Deinze, op basis van de ligging in 1866 door André Heyerick, *Bijdragen tot de geschiedenis van Deinze en de Leiestreek LXIV* (1997), 12/2.

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding	aanmaakdatum origineel	aanmaakwijze	bewerking	bronbestand
2016L130	1	kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	1:10.000	1:5.000	2016	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	2	inplantingsplan	bestaande toestand gecombineerd met nieuwe toestand	nvt	nvt	2/dec/16	digitaal	Elly Heirbaut	Atelier Stedelijke Architectuur
2016L130	3	bouwplan	overzicht ondergrondse parkeerkelder met inrit en liftkokers	nvt	nvt	8/jul/05	digitaal	nvt	Atelier Stedelijke Architectuur
2016L130	4	historische kaart	ets van Blaeu uit het boek van Sanderius uit 1641	onbekend	nvt	1641	digitaal	nvt	cartesius.be
2016L130	5	historische kaart	uitsnede uit de kaart van Goubet	onbekend	nvt	1694	digitaal	nvt	cartesius.be
2016L130	6	historische kaart	uitsnede uit Fricxskaart (1744) met aanduiding van het plangebied	onbekend	1:15000	1744	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	7	historische kaart	uitsnede uit de Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding plangebied	onbekend	1:10.000	1774-1778	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	8	historische kaart	uitsnede uit Atlas der Buurtwegen (1841) met aanduiding plangebied	onbekend	1:5.000	1841	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	9	historische kaart	uitsnede uit de Poppkaart (1842-1879) met aanduiding plangebied	onbekend	1:5.000	1842-1879	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	10	historische kaart	uitsnede uit Vandermaelenkaart (1845-1854) met aanduiding plangebied	onbekend	1:5000	1845-1854	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	11	historische kaart	detail uit de gedetailleerde Poppkaart van Deinze	onbekend	nvt	1842-1879	digitaal	nvt	cartesius.be
2016L130	12	historische kaart	detail uit de topografische kaart uit 1862	onbekend	nvt	1862	digitaal	nvt	cartesius.be
2016L130	13	foto	zicht op de vaart en het Kongoplein met het monument	nvt	nvt	onbekend	digitaal	nvt	Delcampe.be
2016L130	14	foto	zicht op de Vaartbrug	nvt	nvt	onbekend	digitaal	nvt	Delcampe.be
2016L130	15	foto	foto's van de Markt in 1944 en in 1996	nvt	nvt	1944 en 1996	digitaal	nvt	Wouters 1997
2016L130	16	topografische kaart	uitsnede uit de topografische kaart NGI 1:10.000 met aanduiding plangebied	1:10.000	1:5.000	onbekend	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	17	orthofoto	uitsnede uit de luchtfoto uit 1971 met aanduiding plangebied	nvt	1:5.000	1971	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt

2016L130	18	orthofoto	uitsnede uit de luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding plangebied	nvt	1:5.000	1979-1990	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	19	orthofoto	luchtfoto's uit 2000-2003 met aanduiding plangebied	nvt	1:5.000	2000-2003	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	20	orthofoto	luchtfoto's uit 2015 met aanduiding plangebied	nvt	1:5.000	2015	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	21	hoogtekaart	hoogteligging van plangebied op het digitaal hoogtemodel II	onbekend	1:10.000	onbekend	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	22	hoogteprofiel	doorsnede van het terrein van N naar Z, en van O naar W	nvt	nvt	4/12/2016	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	23	bodemkaart	uitsnede bodemkaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:10.000	onbekend	digitaal	Elly Heirbaut	DOV.vlaanderen
2016L130	24	bodemkaart	uitsnede potentiële bodemerosiekaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:10.000	onbekend	digitaal	Elly Heirbaut	DOV.vlaanderen
2016L130	25	bodemkaart	uitsnede bodembedekkingskaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:10.000	onbekend	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt
2016L130	26	bodemkaart	uitsnede tertiair geologische kaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:15.000	onbekend	digitaal	Elly Heirbaut	DOV.vlaanderen
2016L130	27	bodemkaart	uitsnede quartair geologische kaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:15.000	onbekend	digitaal	Elly Heirbaut	DOV.vlaanderen
2016L130	28	archeologische kaart	CAI-locaties in de omgeving van het plangebied	onbekend	1:10.000	onbekend	digitaal	Elly Heirbaut	cai.onroerendergoed.be
2016L130	29	combinatiekaart	combinatie van huidige kadasterkaart met detailkaart Popp en locatie van reeds uitgevoerd archeologisch onderzoek	nvt	1:650	27/12/2016	digitaal	Elly Heirbaut	geopunt

